

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Företagsekonomiska institutionen

IAS 41

Vad är erfarenheterna från de svenska skogsförvaltande bolagens implementering av IAS 41

Magisteruppsats/Master Thesis

Externredovisning

Vårterminen 2006

Handledare

Ulla Törnqvist

Författare

David Flamm

770717

Walle Grünewald

810427

Tobias Olsson

800321

Förord

Vi vill börja med att tacka vår handledare Ulla Törnqvist som har hjälpt oss i vårt författande av uppsatsen. Vi vill även rikta ett stort tack till de respondenter som ställt upp och låtit sig intervjuas; Patrik Jonsson för SCA, Juhani Toivonen för Bergvik Skog, Karin Svensson för Sveaskog samt Anders Jernhall för Holmen.

Göteborg den 31 maj 2006

David Flamm

Walle Grünwald

Tobias Olsson

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Externredovisning och Företagsanalys, Magisteruppsats, VT 2006

Handledare: Ulla Törnqvist

Författare: David Flamm, Walle Grünwald och Tobias Olsson

Titel: IAS 41 – Vad är erfarenheterna från de svenska skogsförvaltande bolagens implementering av IAS 41.

Bakgrund och problem: Svenska skogsförvaltande bolag som tillämpar IFRS skall från och med 2005 värdera sina skogstillgångar till verkligt värde, från att tidigare ha värderat dem till historiska anskaffningsvärden. Eftersom skogsindustrin är en mycket betydelsefull näringsgren i Sverige blir det därför intressant att titta på hur dessa bolag har löst frågorna kring implementeringen.

Syfte: Avsikten med uppsatsen är att skapa en bred bild av erfarenheterna från svenska skogsförvaltande bolags implementering av IAS 41. Uppsatsen fokuserar kring fyra områden; hantering, resurser, effekter och attityder.

Avgränsningar: Uppsatsen omfattar svenska skogsförvaltande bolag som tillämpar IFRS. Således ingår inte utländska bolag i studien. IAS 41 innehåller regler kring redovisning av biologiska tillgångar, och omfattar således mer än bara skog. Vi har dock valt att begränsa oss till att endast skriva om hur standarden är tillämplig på skogstillgångar.

Metod: Det finns fyra bolag som matchar urvalskriteriet som ställts för denna uppsats. Vi har gjort intervjuer av kvalitativ karaktär för att få en djupare förståelse för hur implementeringen av IAS 41 har gått till. Intervjuerna har genomförts med en representant för respektive bolag.

Resultat och slutsatser: Bolagen har upplevt att det har varit problematiskt att anpassa sig till IAS 41 eftersom standarden inte är anpassad för nordiskt skogsbruk. Implementeringen har dock inte varit så resurskrävande som bolagen förväntat sig i det initiala skedet. Samtliga bolag anser att värdering till verkligt värde är att föredra framför värdering till historiska anskaffningsvärden.

Förslag till fortsatt forskning: Det vore intressant att läsa en ny attitydundersökning om några år, när bolagen har vant sig vid de nya redovisningsreglerna. En undersökning skulle även kunna genomföras hos bolagens intressenter, exempelvis ägare och långivare, för att undersöka hur de uppfattar bolagens externa information och värdering av skogen. Slutligen föreslår vi att en undersökning som behandlar hur värderingsmodellen tekniskt är uppbyggd.

Innehåll

Figurförteckning	3
1 Inledning	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Problemdiskussion	5
1.3 Problemformulering	6
1.4 Syfte	6
1.5 Avgränsningar	6
2 Metod	8
2.1 Metodens betydelse för uppsatsen	8
2.2 Metodval	8
2.3 Datainsamling	9
2.3.1 Primärdata	10
2.3.2 Sekundärdata.....	10
2.4 Urval	10
2.5 Intervjuer.....	11
2.6 Validitet.....	12
2.7 Reliabilitet.....	12
2.8 Källkritik.....	13
2.9 Sammanfattning	14
3 Teori.....	15
3.1 Normbeskrivning	15
3.1.1 Svensk redovisning	15
3.1.2 EU	15
3.1.3 Från IASC till IASB.....	16
3.2 Regelverk	18
3.2.1 Årsredovisningslagen.....	18
3.2.2 Redovisningsrådet.....	18
3.2.3 IFRS Föreställningsram	19
3.2.4 Från IASB till god redovisningssed.....	20
3.2.5 IAS 41 Jord- och skogsbruk.....	21
3.2.6 IAS 16 – Materiella anläggningstillgångar	25
3.2.7 IAS 2 - Varulager.....	25
3.3 Implementering av IFRS.....	26
3.4 Svenska skogsförvaltande bolags attityder till verkligt värde	27
3.5 Sammanfattning	28
4 Empiri	29
4.1 Skogsförvaltande bolag.....	29
4.2 SCA.....	30
4.2.1 Bolagsbeskrivning.....	30
4.2.2 Effekter av IAS 41	30
4.2.3 Värderingsmetod.....	31
4.2.4 Respondenten	31
4.2.5 Intervju.....	31
4.3 Holmen.....	34
4.3.1 Bolagsbeskrivning.....	34
4.3.2 Effekter av IAS 41	34
4.3.3 Värderingsmetod.....	35

4.3.4	Respondenten.....	35
4.3.5	Intervju.....	35
4.4	Bergvik Skog.....	37
4.4.1	Bolagsbeskrivning.....	37
4.4.2	Effekter av IAS 41.....	37
4.4.3	Värderingsmetod.....	38
4.4.4	Respondenten.....	39
4.4.5	Intervju.....	39
4.5	Sveaskog.....	42
4.5.1	Bolagsbeskrivning.....	42
4.5.2	Effekter av IAS 41.....	42
4.5.3	Värderingsmetod.....	43
4.5.4	Respondenten.....	43
4.5.5	Intervju.....	43
5	Analys.....	45
5.1	Hantering.....	45
5.2	Resurser.....	46
5.3	Effekter.....	47
5.4	Attityd.....	50
6	Slutsatser.....	53
6.1	Förslag till fortsatt forskning.....	55
	Källförteckning.....	56

Figurförteckning

Figur 1	Karaktäriserande drag i deduktiv- respektive induktiv metod.	9
Figur 2	Schema över hur IASB är organiserat.....	16
Figur 3	Schema över hur nya standarder behandlas av EU	17
Figur 4	Schema över hur en standard implementeras.....	20
Figur 5	Svenska skogsförvaltande bolags attityder till verkligt värde 2005 .	27
Figur 6	De största skogsägarna i Sverige 2005	29
Figur 7	Effekter av IFRS på SCA	30
Figur 8	SCA:s attityder till verkligt värde 2006	33
Figur 9	Effekter av IFRS på Holmen.....	34
Figur 10	Holmens attityder till verkligt värde 2006	36
Figur 11	Effekter av IFRS på Bergvik Skog.....	38
Figur 12	Bergvik Skogs attityder till verkligt värde 2006	41
Figur 13	Effekter av IFRS på Sveaskog	42
Figur 14	Sveaskogs attityder till verkligt värde 2006	44
Figur 15	Svenska skogsförvaltande bolags attityder till verkligt värde	50

1 Inledning

I detta kapitel redogör vi först för bakgrunden till vår uppsats, sedan fortsätter vi med en problemdiskussion. Kapitlet avslutas med problemformulering, syfte och avgränsningar.

1.1 Bakgrund

I Sverige finns det 22,7 miljoner hektar skogsmark. Detta utgör mer än halva Sveriges landareal, eller mer skogsmark än Storbritannien, Spanien och Grekland har tillsammans.¹

För Sverige är skogsindustrin en mycket betydelsefull näringsgren med 72 000 anställda. Handel med produkter från denna industri utgör cirka 12 procent av den totala varuexporten från Sverige. Under de senaste 20 åren har skogsbruket förändrats från att ha varit produktionsinriktat till att bli allt mer miljöinriktat. Man försöker ta mer hänsyn till förhållandena i naturen så att de negativa effekterna av trädfällning på stora områden minskar. Från att huvudsakligen ha producerat och exporterat främst enklare trävaror har utveckling gått mot alltmer bearbetade produkter i form av såväl pappersmassa och pappersprodukter som mer byggrelaterade produkter.²

Skogstillgångar har tidigare redovisats till anskaffningsvärde enligt Redovisningsrådets rekommendation (RR) 12 materiella anläggningstillgångar. Från och med 1 januari 2005 inträdde en förändring för de skogförvaltande bolag som tillämpar International Financial Reporting Standards (IFRS). Skogstillgångarna redovisas då enligt International Accounting Standard (IAS) 41 Jord- och skogsbruk vilket innebär att växande skog skall värderas till verkligt värde vid varje bokslutstillfälle. Den fundamentala förändringen i hantering av skogen i redovisningen har ställt de skogförvaltande bolagen inför en rad komplicerade frågor.

Skogstillgångar, och hur dessa hanteras i den ekonomiska redovisningen, har fått relativt lite utrymme i den akademiska världen i förhållande till skogens betydelse i Sverige.³ Med ovanstående i åtanke finner vi vår uppsats angelägen för att skaffa mer kunskap om hur svenska skogförvaltande bolag har hanterat implementeringen av IAS 41.

¹ Globalis.se – en interaktiv världskarta 2006-04-15

² Skogsindustrierna 2006-04-21

³ Agrilés och Slof 2001, s. 377

1.2 Problemdiskussion

Noterade svenska koncerner skall från och med 1 januari 2005 tillämpa IFRS och IAS i den form de har antagits av EG-kommissionen.⁴ IFRS är ett vedertaget begrepp som används för det samlade regelverk som IASB publicerat inklusive IAS- och IFRS-standards, varför vi fortsättningsvis kommer att referera IFRS/IAS som IFRS.⁵ Syftet med den internationella redovisningsstandarden är att garantera gemenskapen en väl fungerande kapitalmarknad genom jämförbar och transparent redovisning.⁶

Då beröringsområdena för IFRS tillnärmelsevis är allomfattande har vi valt att studera en specifik standards påverkan för att därigenom ha möjlighet att nå djupare. Utifrån vår önskan att nå djupare har vi identifierat skogstillgångar som ett lämpligt studieobjekt.

Skogstillgångar har tidigare redovisats till anskaffningsvärde enligt RR 12 Materiella anläggningstillgångar. Från och med 2005 skall skogstillgångar redovisas enligt IFRS. Att idag genomföra en studie ger oss därför en möjlighet att fånga de initiala erfarenheterna av implementeringen hos de berörda bolagen. Växande skog skall enligt IAS 41 vid varje bokslutstillfälle värderas och redovisas till verkligt värde. Marken som skogen växer på skall enligt IAS 16 värderas till historisk anskaffningskostnad. Dessa ändrade värderingsprinciper får direkta konsekvenser för redovisningen. Därför finner vi det intressant att undersöka i vilken grad principändringarna har visat sig i den finansiella rapporteringen från de svenska skogsförvaltande bolagen.

I en tidigare studie har de svenska skogsförvaltande bolagens attityder till verkligt värde före implementeringen av IAS 41 studerats.⁷ Vi anser att det vore intressant att följa upp denna studie som gjordes våren 2005 för att nu ett år senare se om några förändringar skett vad gäller attityd efter implementeringen.

När nya redovisningsbestämmelser introduceras, och sedermera implementeras, krävs det att de som omfattas av nya bestämmelser förbereder sig. Dessa förberedelser består av allt ifrån ansvarsfördelning inom organisationen till specifik kunskapsinhämtning, både internt och externt. Utifrån ett sådant perspektiv finner vi det mycket intressant att se hur de svenska skogsförvaltande bolagen har behandlat dessa frågor kring IAS 41. Vid funderingar kring dessa frågor kommer man naturligt in på hur mycket

⁴ IFRS/IAS 2005, s.3

⁵ IASPlus 2006-04-20 & IFRS/IAS 2005

⁶ 1606/2002/EG, Art. 1

⁷ Burnside 2005

resurser detta arbete har tagit i anspråk. Med resurser så inbegriper vi både tidsåtgång internt och anlitan­de av extern konsultation.

1.3 Problemformulering

Med utgångspunkt i problemdiskussionen har vi formulerat följande huvud­problem:

- Vad är erfarenheterna från de svenska skogsförvaltande bolagens implementering av IAS 41.

För att besvara huvudproblemet bryts detta ner till följande fyra delfrågor som utreds i vår analys:

- Hantering: hur har bolagen byggt upp sin kompetens och hanterat implementeringen av IAS 41.
- Resurser: hur uppfattar bolagen resursåtgången i form av tid och kostnader relativt förväntad resursåtgång.
- Effekter: hur har IAS 41 påverkat bolagens årsredovisningar.
- Attityder: har attityden till verkligt värde hos bolagen förändrats mellan maj 2005 till maj 2006.

1.4 Syfte

Avsikten med denna uppsats är att skapa en bred bild av och analysera erfarenheterna från svenska skogsförvaltande bolags implementering av IAS 41. För att skapa denna breda bild tittar vi på fyra delar kring IAS 41; hantering resurser, effekter och attityder. Ökad kunskap kring detta ämne är viktig då skogsindustrin är en mycket betydelsefull näringsgren i Sverige.

1.5 Avgränsningar

Denna uppsats tar sin utgångspunkt i svenska skogsförvaltande bolag som tillämpar IFRS. Vi har valt att begränsa oss till dessa bolag då de förvaltar stora skogstillgångar sett även ur ett internationellt perspektiv. Samtidigt vill vi ge stor vikt åt specifika svenska förhållanden för skogsindustrin.

Biologiska tillgångar omfattar enligt IAS 41 mer än skogstillgångar. Eftersom de svenska skogsförvaltande bolagens biologiska tillgångar till utslutande del består av skog kommer vi inte att undersöka de andra områden där standarden är tillämplig.

Skogstillgångar berörs av framförallt IAS 41 (jord- och skogsbruk) men även IAS 2 (varulager), IAS 16 (materiella anläggningstillgångar) och IAS 36 (nedskrivningar). Då vi i denna uppsats främst avser undersöka IAS 41:s betydelse kommer vi därför endast översiktligt behandla IAS 2 och IAS 16. IAS 36 kommer inte att behandlas i denna uppsats. Anledningen är att vi inte anser den vara relevant för den undersökning vi kommer att göra då den har begränsad inverkan på värderingen enligt IAS 41.

I standarden tas även hanteringen av statliga bidrag (punkterna 34-38 och 57) upp. Dessa regler hamnar utanför syftet med uppsatsen, varför vi har valt att bortse från dem.

2 Metod

Kapitlet inleds med en genomgång av vilka metodologiska ställningstaganden vi tar. Sedan redogör vi för hur urvalsprocessen ser ut. Vidare presenterar vi hur datainsamlingen struktureras och genomförs. Kapitlet avslutas med en diskussion kring vilken reliabilitet och validitet uppsatsen har.

2.1 Metodens betydelse för uppsatsen

Diskussionen kring metodvalet är bland det viktigaste i en undersökning. Det är i denna som författarna beskriver för läsaren hur man går till väga och hur undersökningen genomförs. Metoden anger på vilka vetenskapliga grunder undersökningen vilar. Har läsaren förståelse för vilken typ av metodologisk ansats författarna tar blir det lättare att ta till sig informationen. Förklaringen till detta är att läsaren då får en redogörelse för hur fakta inhämtas, analyseras och därigenom hur slutsatserna dras. Metoden används för att kunna ta reda på vad och vilka som undersöks, och hur man har gått tillväga.⁸

2.2 Metodval

Beroende på vilken typ av undersökning man avser att göra måste val av metod anpassas därefter. I huvudsak finns det två olika sätt att relatera teori och empiri till varandra; induktion och deduktion.⁹ Induktion innebär att man drar slutsatser utifrån empiriska fakta med avsikten att skapa ny teori.¹⁰ Deduktion innebär att man tar sin utgångspunkt i teorin och därigenom kan dra logiska slutsatser utifrån empirin. En deduktiv slutsats kan dock vara giltig även om premisserna inte stämmer överens med verkligheten, förutsatt att slutsatsen är logiskt sammanhängande.¹¹ Därför brukar den deduktiva metoden utökas till en hypotetisk/deduktiv metod. Den går ut på att testa att de logiska slutsatserna stämmer överens med verkligheten, och använder sig därför både av empiri och logik.¹²

⁸ Befring 1994, s. 9

⁹ Artsberg 2003, s. 31

¹⁰ Ibid, s. 31

¹¹ Thurén 1991, s. 24

¹² Ibid, s. 25

Deduktiv metod	Induktiv metod
<ul style="list-style-type: none"> ▪ utgångspunkt i teorin ▪ testa eller utöka befintlig teori ▪ teoretiskt intresse (etablerat paradigm) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ utgångspunkt i empirin ▪ bygga upp ny teori ▪ empiriskt intresse (fenomen i verkligheten problematiskt)

Figur 1 Karaktäriserande drag i deduktiv- respektive induktiv metod.¹³

Abduktion är en slags mellanväg från de två andra metoderna. Det är till skillnad från deduktion inte bundet av premisserna, och från induktion inte lika hårt knutet till empirin.¹⁴ I den här uppsatsen utgår vi från en abduktiv ansats. Det innebär att vi utgår från teori och genomför observationer genom intervjuer som ligger till grund för empirin.

Teorin utgörs av redovisningsnormer, tidigare genomförda studier och andra publicerade verk. Redovisningsnormerna kan delas in i nationella och internationella lagar, rekommendationer och praxis. Med tidigare genomförda studier avses främst en kandidatuppsats i externredovisning som skrevs av Angelica Burnside vid Handelshögskolan i Göteborg, 2005, men även andra studier som vi anser är relevanta för ämnet.

Empirin utgörs av intervjuer med representanter för de svenska skogsförvaltande bolagen. Utöver detta analyserar vi även dessa bolags årsredovisningar för att få en djupare förståelse för verksamheten. Vi jämför således den teoretiska grunden för tillämpningen av IAS 41 och hur man tillämpar standarden i verkligheten, dels försöker vi sätta implementeringen av IAS 41 i ett större sammanhang genom teorier om IFRS-implementering.

2.3 *Datainsamling*

Det finns ett flertal olika tillvägagångssätt att genomföra en studie. Survey, experiment och fallstudie är de metoder som är vanligast förekommande.¹⁵ Survey-undersökningar används främst för att samla in omfattande material med önskemål om att kunna dra generella slutsatser.¹⁶ En experimentstudie går istället ut på att studera färre variabler och testa dessa mot andra påverkbara variabler.¹⁷ Fallstudier kan användas vid studiet av processer och förändringar, vilket då med fördel kan genomföras med ett begränsat slumpmässigt urval ur en större population.¹⁸ I denna uppsats undersöks

¹³ Figur hämtad ur Artsberg 2003, s. 31

¹⁴ Larsson, 1998

¹⁵ Patel och Davidsson 2003, s. 53

¹⁶ Ibid, s. 53 f.

¹⁷ Ibid, s. 55

¹⁸ Ibid, s. 54

svenska skogsförvaltande bolag som tillämpar IFRS. Populationen består av fyra bolag, och det blir därför möjligt att täcka hela populationen i undersökningen. Med andra ord lämpar sig fallstudier mycket bra för denna uppsats, eftersom vi i fallstudien söker de svenska skogsförvaltande bolagens erfarenheter av en större förändring.

2.3.1 Primärdata

Primärdata är förstahandskällor som författaren själv samlar in och som är direkt avsedd för den specifika studien. Den insamlas huvudsakligen genom observationer, enkäter eller intervjuer.¹⁹ Informationsinsamling i form av intervjuer lämpar sig väl för den typ av undersökning som genomförs i denna uppsats eftersom vår avsikt är att få en djupare förståelse kring ämnet. Vi genomför därför intervjuer av kvalitativ karaktär med representanter från Bergvik Skog, Holmen, SCA och Sveaskog.

2.3.2 Sekundärdata

Sekundärdata består av källor som inte är primärdata och utgörs av redan insamlat material.²⁰ Vid användande av sekundärdata bör en viss försiktighet iakttas då den generellt har insamlats för andra syften och undersökningar än den man själv genomför.²¹ Eftersom vi i vår attitydundersökning gör en uppföljningsstudie används data från en tidigare undersökning. Det kan då vara så att frågorna ställts på ett annorlunda sätt i den tidigare undersökningen. Mer om denna diskussion kan läsas i kapitlet Källkritik.

2.4 Urval

Det är fyra bolag som matchar urvalskriteriet för denna uppsats; svenska skogsförvaltande bolag som rapporterar enligt IAS/IFRS. Med en så pass begränsad population är det rimligt att samtliga omfattas i undersökningen.²² För att säkerställa att samtliga i populationen undersöks använder vi oss av Skogsstyrelsens förteckning över de största skogsägarna i Sverige.²³ Sedan stämmer vi av med de respondenter vi talar med om det finns några ytterligare aktörer i branschen.

För att kunna undersöka bolagen intervjuar vi representanter från bolaget. De lämpligaste respondenterna är de som arbetar med frågor kring IAS 41 och har kunskap i ämnet. För att säkerställa att vi intervjuar en lämplig

¹⁹ Befring 1994, s. 64

²⁰ Arbnor och Bjerke 1994, s. 241

²¹ Befring 1994, s. 65

²² Befring 1992, s. 32

²³ Skogsstyrelsen.se, Skogägare

respondent så kontaktar vi först ekonomichefen i respektive bolag. Därigenom får vi direkt hänvisning till lämplig respondent av den som rimligast kan antas ha bäst överblick över ekonomifunktionen i bolaget. Presentation av respondenterna kommer att återfinnas i kapitel 4.

2.5 Intervjuer

Intervjuer kan i huvudsak antingen ha en kvantitativ eller en kvalitativ karaktär. Den största distinktionen mellan dessa två metoder är graden av standardisering och strukturering på frågorna. Standardisering anger graden av hur specifikt frågorna är formulerade och om det finns utrymme för fria svar. Strukturering anger hur frågornas följd är upplagd. Genom intervjuer av kvantitativ karaktär uppnås en hög grad av standardisering och strukturering.²⁴ Intervjuer av kvantitativ karaktär är att föredra om man vill göra statistiska undersökningar. Eftersom vi i denna uppsats inte avser att dra slutsatser utifrån statistiska generaliseringar, utan från analytiska generaliseringar, genomför vi därför intervjuer av kvalitativ karaktär. En intervju av kvalitativ karaktär har en lägre grad av standardisering och strukturering och låter respondenten tala friare. Man är alltså mindre bunden av frågorna i formuläret, och de används mer som stöd för intervjun. I denna uppsats använder vi oss av kvalitativa semistrukturerade intervjuer. Frågorna är systematiskt uppställda, är likadana för alla respondenter, men de saknar fasta svarsalternativ. Detta ger ett utrymme för att kunna ställa följdfrågor, vilket är en fördel eftersom det ger en djupare förståelse för respondentens resonemang.

Intervjuprocessen initieras med att vi kontaktar respondenten via telefon och dryftar ämnet och förutsättningarna för intervjun. Efter den första kontakten sänder vi över ett e-postmeddelande innehållandes en presentation av vilka vi som skriver uppsatsen är och vad som är syftet med undersökningen. Till brevet bifogas också underlaget för våra frågor, så att respondenten i god tid före intervjun kan sätta sig in i ämnet. Respondenten får i detta skede också meddela om när en eventuell intervju är tidsmässigt genomförbar.

Det optimala vid en kvalitativ intervju är att genomföra denna genom ett personligt möte, då man kan fånga upp kroppsspråk och tolka stämningar. Respondenterna i denna undersökning har haft svårigheter att avsätta tid för intervjuerna, då de har mycket höga och krävande positioner i företagen. Genom att genomföra intervjuerna över telefon kan vi erbjuda respondenterna en god flexibilitet vad gäller tidpunkt för intervju. Telefonintervjuerna underlättar då för respondenterna så att de inte behöver avsätta mer tid än nödvändigt för intervjuerna. Vi tror att detta är ett av

²⁴ Patel och Davidsson 2003, s. 75 ff.

skälen till att vi har lyckats få en fulltäckande svarsfrekvens från hela populationen.

För att kunna ställa enhetliga frågor har en av oss varit den ledande personen vid samtliga intervjuer. De två andra har ställt kompletterande frågor mot slutet av intervjuerna. Vid ett tillfälle kunde endast den som genomförde intervjun närvara.

I huvudsak finns det två sätt att registrera respondentens svar; anteckningar eller inspelning. Intervjuerna till denna uppsats spelas in. En effekt av inspelning kan vara att respondenten känner sig mer angelägen om att framstå som logisk och förnuftig och att svaren därför inte blir lika spontana. Vi anser dock att fördelarna väger tyngre än nackdelarna. Med en inspelning kommer respondentens svar att registreras exakt.²⁵ Det finns därför möjlighet att kontrollera att en återgivning av resonemangen som förs återges på ett korrekt sätt. För en undersökning av det här slaget är det viktigare att respondentens resonemang återges på ett korrekt sätt än att respondenten talar med mer spontanitet.

2.6 Validitet

Validitet kan delas in i tre olika grupper; ytvaliditet, intern validitet och extern validitet.²⁶ Ytvaliditet är en rimlighetsbedömning som den som undersöker kan göra själv genom att fundera över om resultaten är rimliga. Intern validitet speglar förhållandet mellan undersökningen och den existerande teorin. Extern validitet anger hur stor möjlighet man har att generalisera resultatet från undersökningen i ett vidare perspektiv. Det är också avhängigt om man har undersökt rätt målgrupp för att bedöma validiteten. Vid bedömning av validitet är det viktigt att göra en distinktion mellan statistisk generalisering och analytisk generalisering. Statistisk generalisering förekommer ofta vid survey-undersökningar där man generaliserar populationen utifrån urvalet. Vid fallstudier och experiment gör man istället en analytisk generalisering för att skapa en bredare teori.²⁷ Således är det möjligt att dra slutsatser även utifrån en population med ett fåtal individer, så som är fallet i vår studie.

2.7 Reliabilitet

Reliabilitet anger tillförlitligheten på undersökningen. För att mäta reliabiliteten kan man genomföra en test-retest-metod vars innebörd är att

²⁵ Patel och Davidsson 2003, s. 83

²⁶ Arbnor och Bjerke 1994, s. 256

²⁷ Yin 2003, s. 37

se om man kommer fram till samma resultat vid en senare undersökning.²⁸ Vid en kvalitativ intervju är det ibland svårare att fastställa hur reliabel en undersökning är eftersom respondenten kan komma att svara olika beroende på hur intervjusituationen ser ut, och när i tiden den görs. Ett problem i en undersökning som denna är att den information som respondenten lämnar ut kan vara mycket känslig för bolaget. Därför har vi erbjudit respondenterna möjligheten att få ta del av sammanställningen av intervjun. Vi är medvetna om att ett sådant förfarande påverkar objektiviteten och reliabiliteten. Det skulle dock bli svårt att genomföra undersökningen om respondenterna inte erbjöds denna möjlighet, eftersom risken för att respondenterna skulle vilja avstå från att medverka i undersökningen antagligen skulle öka.

Av de respondenter som ingår i undersökningen är det dock bara en som önskat utnyttja möjligheten att få ta del av sammanställningen av intervjun. Efter att ha tagit del av sammanställningen hade respondenten dock inga synpunkter på den. Således har inte svaren till intervjun ändrats eller påverkats i efterhand. Vi anser med stöd i detta att vi har kunnat bibehålla objektiviteten och reliabiliteten i undersökningen.

2.8 Källkritik

Källkritik handlar om att ta reda på hur trovärdig insamlad information är. Den syftar till att värdera betydelsen av olika data utifrån hur användbara och relevanta de är. En hållpunkt för denna analys är hur nära källan befinner sig i relation till en viss situation.²⁹ Källkritiken kan delas in i tre huvudmoment:³⁰

- Hur nära eller avlägsen i tid och rum är källan i förhållande till det som skall beskrivas? Är det en autentisk upplevelse källan bygger på eller har den passerat genom ett eller flera led?
- Vilka förutsättningar och vilken strategisk position och motivation har upphovspersonen till den aktuella källan för att förmedla ett trovärdigt budskap?
- Hur ser förutsättningarna för kontroll från andra samtida budbärare ut? Överensstämmer källan med tolkningar av andra källor?

I vår uppsats utgår vi vid insamling och hantering av information från ovan genomgångna källkritiska förhållningssätt för att säkerställa att informationen blir trovärdig. En del av materialet är vetenskapliga artiklar och

²⁸ Befring 1994, s. 61

²⁹ Befring 1994, s. 175

³⁰ Ibid, s. 176 f

avhandlingar. Dessa är av naturliga skäl mer signifikanta än vad de uppsatser vi refererar till är. Bolagens årsredovisningar är granskade av revisorer och kan därmed med god rimlighet antas vara korrekta. I underlaget för den jämförande analysen är det endast en respondent som var med i den tidigare undersökningen, vilket kan ses som en svaghet i undersökningen. Respondenterna skall dock ses som representanter för bolagen vilket gör att svaren mer speglar bolagets ställningstaganden än respondentens personliga åsikter. Således bibehålls signifikansen i undersökningen.

2.9 Sammanfattning

För denna uppsats finner vi det lämpligt att använda en abduktiv ansats. Vi använder oss av fallstudiemetoden och har ett urval som täcker in hela populationen av svenska skogsförvaltande bolag som tillämpar IFRS.

3 Teori

I detta kapitel kommer uppsatsens teoretiska material att presenteras. Materialet består av normer, tidigare studier samt vetenskapliga publikationer. Kapitlet inleds med en genomgång av normgivningen inom redovisningsområdet. Därefter följer en redogörelse för den lagstiftning som råder i Sverige med tyngdpunkt på IAS 41. Vi går också igenom tidigare studier IAS 41 och relaterade områden.

3.1 Normbeskrivning

Företagens redovisning styrs av olika regler och normer. I detta avsnitt beskriver vi vilka olika normgivare som finns på redovisningsområdet.

3.1.1 Svensk redovisning

Normgivningen inom svensk redovisning sker genom ett ramverk av lagar. De huvudsakliga lagarna som reglerar redovisningen utgörs av Årsredovisningslagen (ÅrL) och Bokföringslagen (BfL). Dessa lagar är inte uttömmande varför en stor del av regelverket och därmed god redovisnings-sed utarbetas av normgivare som Bokföringsnämnden (BFN), FAR och Redovisningsrådet (RR). Lagstiftningen är således direkt kopplad till de själv-reglerande normgivarna. Sedan Sveriges inträde i EU styrs i praktiken lagstiftning och normgivning för IFRS-bolag av direktiv och förordningar från EU. Bolag som tillämpar IFRS är ej berörda av BFN vilket gör att vi utelämnar dess regelverk nedan.

3.1.2 EU

Kol- och stålunionen, och det påföljande Romfördraget från 1957 inledde en era av utökat Europeiskt samarbete. Under de följande decennierna har EG och sedermera EU vuxit fram till att idag omfatta 25 länder. De olika medlemsländerna har betydande skillnader när det gäller synen på redovisning. Det har därför visat sig vara svårt att kunna ta fram gemensamma standarder genom direktiv. I takt med IASB:s framväxt har EU alltmer sneglat på dess standarder. År 2002 togs ett principbeslut inom EU vilket innebar att EU-kommissionen skulle få i uppdrag att ta fram ett regelverk som är baserat på IASB:s standarder.³¹

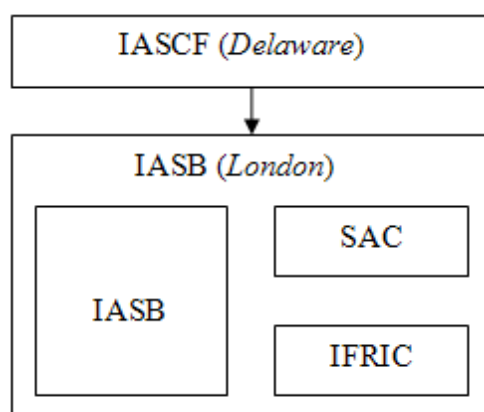
EU:s strävan mot en enhetlig redovisningsstandard skall ses i ljuset av en global konsensus kring behovet av högkvalitativ standardiserad redovisning. Tanken bakom denna strävan är att förenkla för investerare, samtidigt som

³¹ 1606/2002/EG

man får en effektivare allokering av kapital genom en utökad jämförbarhet och transparens³². Enligt Ian Dilks, IFRS-ansvarig hos PWC, har IFRS förbättrat beslutsunderlaget hos institutionella investerare genom att bättre spegla företagens prestationer och värden.³³ Det finns ytterligare studier som bekräftar bilden av förbättrad information från redovisningen genom IFRS, vilket talar för att man är på rätt väg inom EU³⁴.

3.1.3 Från IASC till IASB

På 1970-talet grundades IASC. Syftet var att skapa en internationellt verksam organisation som kodifierar redovisningsregler till internationellt tillämpbara standarder. Inledningsvis var det endast ett fåtal länder och företag som tillämpade IASC:s standarder. Med tiden anslöt sig fler aktörer till IASC och dess standarder. Mot slutet av 1990-talet närmade sig EU IASC genom att tillåta IASC:s standarder såvida dessa inte stred mot EU:s sjunde direktiv.

Figur 2 Schema över hur IASB är organiserat

I samband med att IASC fick en normgivande roll inom EU 2001 ändrade de även namn till IASB. Organisationens huvuduppgift är att skapa standarder som verkar för förbättrad och harmoniserad redovisning inom EU.

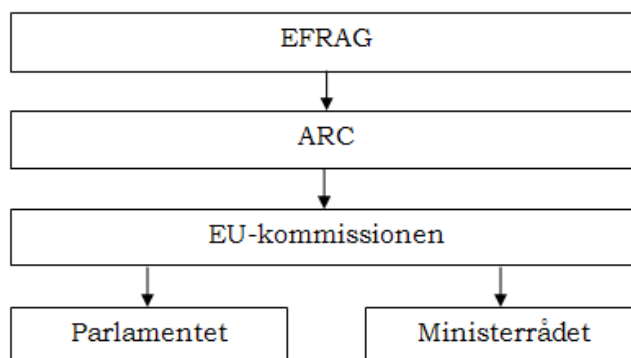
Tidigare publicerades organisationens standarder under namnet International Accounting Standards (IAS). Dessa standarder lever tillsvidare kvar, men de som nu publiceras går numera under namnet International Financial Reporting Standards (IFRS). IFRS är också ett vedertaget begrepp som används för det samlade regelverk som IASB publicerat inklusive IAS-

³² Jermakowicz och Gornik-Tomaszewski 2005

³³ Accountancy Magazine (redaktionell text) 2006

³⁴ Dennis 2006

och IFRS-standarder³⁵. Viktiga organ för IASB är Standards Advisory Council (SAC) samt tolkningskommittén International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC). Tillsyn och finansiering av IASB ombesörjs av International Accounting Standards Committee Foundation (IASCF) som är en stiftelse i Delaware i USA.

Figur 3 Schema över hur nya standarder behandlas av EU

När IASB idag tar fram och publicerar en standard, granskas och godkänns denna inom EU via Accounting Regulatory Committee (ARC). Denna kommitté säkerställer att standarden ifråga är tillämpbar och i sådant skick att den kan implementeras inom EU. ARC är ett rådgivande organ inom EU. De understöds av European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) som är en teknisk kommitté. Efter att IASB framtagit en standard genomför EFRAG en teknisk granskning av standarden och lämnar kommentarer. Detta utmynnar i ett yttrande som berörda organ inom EU har att undersöka och ta ställning till. Efter att standarden översatts till samtliga EU-medlemsländers språk tar ARC och EU-kommissionen ställning till om standarden kan godkännas. Avslutningsvis kommenteras standarden i EU-review och läggs fram i Parlamentet och Ministerrådet för slutligt beslutsfattande.

³⁵ IASPlus 2006-04-20 & IFRS/IAS 2005

3.2 Regelverk

Redovisningen styrs av olika regelverk beroende på typ av företag. I detta avsnitt redogör vi för vilka olika lagar och normer som är tillämpliga på företag som tillämpar IFRS.

3.2.1 Årsredovisningslagen

ÅrL innehåller bestämmelser om upprättande och offentliggörande av årsredovisning, koncernredovisning och delårsrapport.³⁶ Årsredovisningen skall upprättas på ett överskådligt sätt och i enlighet med god redovisningssed.³⁷ God redovisningssed enligt ÅrL utgörs av RR:s rekommendationer. Företag som skall tillämpa ÅrL har alltså en laglig skyldighet att tillämpa RR:s rekommendationer för att uppfylla kravet på god redovisningssed.

3.2.2 Redovisningsrådet

Redovisningsrådet bildades 1989 genom tillkomsten av Stiftelsen för utvecklande av god redovisningssed. Redovisningsrådet handhar uppgiften att tillsammans med Akutgruppen utfärda redovisningsrekommendationer och sprida information om redovisningsfrågor. RR 30 skall tillämpas av företag vars värdepapper på balansdagen är noterade på en börs eller auktoriserad marknadsplats vid upprättande av koncernredovisning.³⁸ Företag vars värdepapper på balansdagen är noterade på en reglerad marknadsplats inom EU skall upprätta koncernredovisning i enlighet med de IFRS/IAS som antagits av EG-kommissionen. Detta följer av Europaparlamentets och rådets förordning nr 1606/2002/EG av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder.

³⁶ 1 kap. 1 § ÅrL

³⁷ 2 kap. 2 § ÅrL

³⁸ RR 30 p. 2

3.2.3 IFRS Föreställningsram

IASB har publicerat ett ramverk för de standarder som ges ut. Ramverket innehåller alla grundläggande redovisningsprinciper som IFRS och IAS standarder är baserade på. Syftet med ramverket är att:³⁹

- Vägleda IASB:s styrelse i arbetet med att utforma framtida internationella redovisningsstandarder (IFRS) och i arbetet med att omarbeta dessa.
- Vägleda IASB:s styrelse i arbetet med att främja utvecklingen mot en harmonisering av redovisningsreglering, standarder och metoder för att presentera finansiell information. Dokumentet tillhandahåller en grund som gör det möjligt att minska antalet alternativa redovisningsprinciper som tillåts i någon IFRS.
- Vägleda normgivare i arbetet med att utforma nationella redovisningsstandarder.
- Vägleda dem som upprättar finansiella rapporter att tillämpa IFRS och hantera frågor som ännu inte behandlas i någon IFRS eller IAS.
- Vägleda revisorer då de skall bedöma om de finansiella rapporterna är upprättade i enlighet med IFRS.
- Vägleda användare vid tolkning av information i finansiella rapporter som upprättas i enlighet med IFRS.
- Ge dem som är intresserade av IASB:s arbete kunskap om tankegångarna bakom innehållet i IFRS.

Enligt ramverket finns fyra viktiga egenskaper som gör informationen i de finansiella rapporterna användbara för användaren; begriplighet, relevans, tillförlitlighet samt jämförbarhet.⁴⁰

För denna uppsats har definitionen av tillgångar en fundamental betydelse då IAS 41 är en standard som behandlar biologiska tillgångar. Tillgångar är en resurs över vilken företaget har det bestämmande inflytandet till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar för företaget i framtiden.⁴¹ De framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med en tillgång utgörs av möjligheten att de direkt eller indirekt, bidrar till inflöde av likvida medel till företaget.⁴² En tillgång skall redovisas i balansräkningen när det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna kommer att tillföras företaget och när anskaffningskostnaden eller värdet

³⁹ Uppräkningen nedan återfinns i IASB:s föreställningsram p. 1

⁴⁰ IASB:s föreställningsram p. 24

⁴¹ IASB:s föreställningsram p. 49, a

⁴² IASB:s föreställningsram p. 53

kan mätas på ett tillförlitligt sätt.⁴³ Ramverket tar upp fyra möjliga värderingsmetodiker. Dessa är anskaffningsvärde, återanskaffningsvärde, försäljningsvärde samt nuvärde.⁴⁴

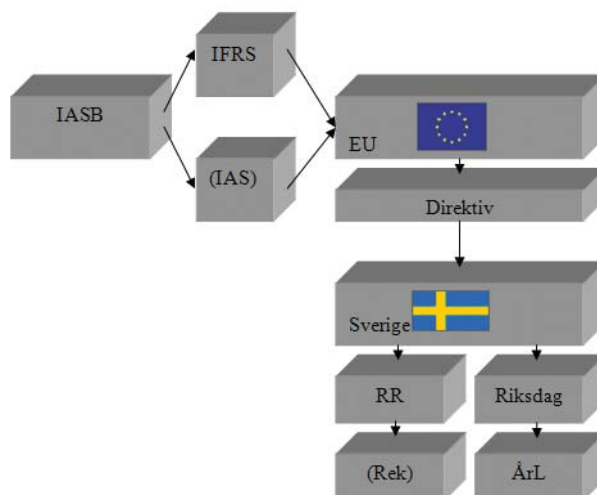
3.2.4 Från IASB till god redovisningssed

Som det ser ut idag inom svensk redovisning är normgivningen beroende av nationella och internationella aktörer. Dessutom är dessa aktörer såväl myndighetsanknutna som privata. För svenska företag som tillämpar IASB:s standarder är turordningen följande:

- IASB godkänner en standard
- EU inkorporerar standarden och utfärdar ett direktiv
- Sverige är som EU-medlemsstat förpliktigt att implementera direktivet

I Sverige fungerar regelverket som möjliggör EU-anpassningen och därmed IFRS enligt följande:

- Enligt ÅrL skall god redovisningssed följas
- RR:s rekommendationer utgör god redovisningssed
- I RR:s rekommendationer sker en koppling till EU samt IASB

Figur 4 Schema över hur en standard implementeras

⁴³ IASB:s föreställningsram p. 89

⁴⁴ IASB:s föreställningsram p. 100

3.2.5 IAS 41 Jord- och skogsbruk

Principer för redovisning och utformning av finansiella rapporter rörande jord- och skogsbruksverksamhet återfinns i IAS 41. Verksamhet inom jord- och skogsbruk består vanligtvis av ett företags biologiska omvandling av levande djur eller växter (biologiska tillgångar) för försäljning eller till nya biologiska tillgångar.⁴⁵

IAS 41 hanterar följande tre poster då de är hänförliga till skogs- och jordbruksverksamhet enligt standardens tillämpningsområde:⁴⁶

- Biologiska tillgångar (träd stående på rot)
- Jord- och skogsbruksprodukter vid skörd (fälda träd)
- Statliga bidrag (omfattas ej i denna uppsats)

Standarden är således tillämplig för träd stående på rot. Vid skördetidpunkten, när träden fälls, är standarden tillämplig fram till tidpunkten då träden har flyttats och lagts vid väg för transport. Då räknas de istället som lager och IAS 2 blir tillämplig.⁴⁷ Den mark som skogen står på omfattas inte av IAS 41, utan skall separeras och värderas som marktillgång enligt IAS 16.⁴⁸

Ett företag skall i enlighet med ramverket redovisa en biologisk tillgång eller jord- och skogsbruksprodukt när företaget har kontroll över tillgången.⁴⁹ Vidare skall en biologisk tillgång, när den redovisas för första gången och per varje balansdag, värderas till verkligt värde efter avdrag för uppskattade försäljningskostnader, med undantag för när det verkliga värdet inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.⁵⁰ Försäljningskostnader omfattar exempelvis arvoden till mäklare, avgifter till myndigheter samt stämpelskatter, men inte transportkostnader och andra kostnader som krävs för att föra tillgångar till en marknad.⁵¹

Verkligt värde kan beräknas på olika sätt. Finns en aktiv marknad för träd på stående rot respektive nyskördad skog, utgör det noterade priset på den marknaden den bästa grunden för beräkning av tillgångens verkliga värde. Finns flera marknader att välja mellan skall den mest relevanta användas.⁵²

⁴⁵ IAS 41 IN 1

⁴⁶ IAS 41 p. 1

⁴⁷ IAS 41 p. 3

⁴⁸ IAS 41 p. 2

⁴⁹ IAS 41 p. 10

⁵⁰ IAS 41 p. 12

⁵¹ IAS 41 p. 14

⁵² IAS 41 p. 17

Om det inte finns en aktiv marknad skall något av följande alternativ användas:⁵³

- Det senaste marknadspriset, under förutsättning att det inte skett en väsentlig förändring av ekonomiska omständigheter mellan transaktionstillfället och balansdagen.
- Marknadspriser för liknande tillgångar med justeringar som återspeglar skillnader.
- Jämförelseindex.

Ibland saknas marknadspriser eller andra värden för en biologisk tillgång. I sådana fall används nuvärdet av förväntade nettobetalingar från tillgången, diskonterade med en marknadsbestämd räntesats före skatt för att fastställa det verkliga värdet.⁵⁴

Nyskördade jord- och skogsbruksprodukter skall alltid värderas till verkligt värde och IAS 41 utgår från att verkligt värde alltid kan beräknas på ett tillförlitligt sätt för dessa produkter.⁵⁵ För biologiska tillgångar förutsätts att verkligt värde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, men om detta inte kan göras första gången tillgången redovisas skall den värderas till dess anskaffningsvärde efter avdrag för alla ackumulerade av- och nedskrivningar. Detta inträffar om det saknas marknadspriser, marknadsvärden och om andra uppskattningar av verkligt värde är uppenbart otillförlitliga. När sedan den biologiska tillgångens verkliga värde kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt, skall den värderas till verkligt värde med avdrag för uppskattade försäljningskostnader.⁵⁶ En biologisk tillgång som en gång värderats till verkligt värde kommer till dess att den avyttras alltid värderas till verkligt värde.⁵⁷

Kostnader för nyplantering av träd efter avverkning omfattas inte av standardens tillämpningsområde, vilket innebär att sådana kostnader inte får ingå vid värderingen av skogstillgångarna.⁵⁸

När biologiska tillgångar och jord- och skogsbruksprodukter redovisas för första gången kan vinster eller förluster uppkomma. För en biologisk tillgång kan en förlust uppkomma eftersom uppskattade försäljningskostnader skall dras av när tillgångens verkliga värde fastställs medan en vinst kan uppstå

⁵³ IAS 41 p. 18

⁵⁴ IAS 41 p. 20

⁵⁵ IAS 41 p. 32

⁵⁶ IAS 41 p. 30

⁵⁷ IAS 41 p. 31

⁵⁸ IAS 41 p. 22

genom att exempelvis en kalv föds. Vinst eller förlust kan uppkomma för en jord- och skogsbruksprodukt när den redovisas för första gången till följd av skörd.⁵⁹

En vinst eller förlust som uppkommer när en biologisk tillgång redovisas till verkligt värde för första gången efter avdrag för försäljningskostnader eller vid en ändring av tillgångens verkliga värde efter avdrag för försäljningskostnader skall inkluderas i resultatet för den period i vilket den uppkommer.⁶⁰ På samma sätt skall en vinst eller förlust som uppkommer när jord- och skogsbruksprodukter första gången redovisas till verkligt värde efter avdrag för försäljningskostnader inkluderas i resultatet för den period i vilket den uppkommer.⁶¹

Elad har identifierat tre huvudproblem med IAS 41 i samband med kommersiellt skogsbruk:⁶²

- Standarden är ej avsedd för skog med långa avverkningscykler såsom är fallet i Sverige med 70-120 år.
- Vid arrenden av skogsmark uppstår det svårigheter då detta upplägg snarare speglar något som kan liknas vid leasing.
- Standarden tar inte hänsyn till lagstadgad obligatorisk återplantering vid beräkning av verkliga värdet.

I standarden ställs ett antal olika upplysningskrav som bolagen måste ange i sina årsredovisningar. De måste visa tillgångarnas omfattning och ge en beskrivning av de biologiska tillgångarna.⁶³ Sedan måste de visa värdeförändringar över perioden och vad verkligt värde på de skördade produkterna är.⁶⁴ Vidare måste bolagen visa vilka förpliktelser de har för återplantering.⁶⁵ I upplysningskraven ingår även att visa vilka finansiella riskstrategier som man har och vilka metoder och antaganden för bestämmande av verkligt värde som bolaget tagit.⁶⁶

Om verkligt värde inte kan uppskattas tillförlitligt finns det ytterligare upplysningskrav som bolagen måste ha med.⁶⁷ De måste förklara varför det inte går att värdera tillgångarna till verkligt värde. De skall också ange vilket

⁵⁹ IAS 41 p. 27, 29

⁶⁰ IAS 41 p. 26

⁶¹ IAS 41 p. 28

⁶² Elad 2004

⁶³ IAS 41 p. 43

⁶⁴ IAS 41 p. 48

⁶⁵ IAS 41 p. 49

⁶⁶ IAS 41 p. 47

⁶⁷ IAS 41 p. 54

uppskrivet anskaffningsvärde och vilken ackumulerad avskrivning tillgången har, och vilken avskrivningsmetod som använts.⁶⁸

Innan IFRS implementerades saknades det i Sverige specifika bestämmelser för hur skogstillgångar skulle värderas. Man tillämpade då reglerna för värdering av anläggningstillgångar och varulager. IAS 41 utgår, som redogjorts för ovan, från att skogstillgångar delas upp i skogsmark, biologiska tillgångar, nyskördad skog samt varulager. Tidigare värderades tillgångar med utgångspunkt i anskaffningsvärdet, vilket medförde att skogstillgångar värderades till ofta mycket låga historiska anskaffningsvärden. IFRS innebär att värdering istället skall ske till verkligt värde.

Värdering till verkligt värde kan sägas vara en approximation av marknadsvärdet.⁶⁹ Marknadsvärdet är det som speglar vad någon annan är villig att betala för tillgången. Hur verkligt värde beräknas är dock olika beroende på vilken slags tillgång som värderas.⁷⁰ De argument som förts mot värdering till verkligt värde är att det, till skillnad från historiska anskaffningsvärden, bygger på uppskattningar eller är baserade på olika värderingsmodeller. Detta kan i sin tur öka risken för att ledningen manipulerar värden för att visa upp en bättre finansiell ställning.⁷¹ Således är det mer tillförlitligt med historiska anskaffningsvärden. Sverige har enligt Artsberg en stark tradition av att värdera tillgångar till anskaffningsvärden.⁷² Det beror på att svensk redovisningstradition har vilat på försiktighetsprincipen. Artsberg menar att det visat sig vara mycket svårare än man trott att ändra dessa värderingsprinciper eftersom de är så traditionellt bundna.⁷³

Toppe Shortridge et. al. menar att fördelarna med värdering till verkligt värde är att informationen blir mer relevant för beslutsfattarna, även om den blir mindre tillförlitlig. Eftersom värdering till historiska anskaffningsvärden inte tar hänsyn till eventuella ökning eller minskningar i värdet ger det inte användarna någon relevant information. För att visa företagens verkliga ställning menar därför förespråkarna att värdering till verkligt värde är att föredra.⁷⁴

⁶⁸ IAS 41 p. 54

⁶⁹ Artsberg 2003, s. 193

⁷⁰ Ibid, s. 193

⁷¹ Toppe Shortridge et. al., s. 38

⁷² Artsberg 2003, s. 278

⁷³ Artsberg 2003, s. 191

⁷⁴ Toppe Shortridge et. al., s. 38, s. 38.

I en uppsats av Andersson, Berglund och Ejerlund där de studerar vad IAS 41 innebär för skogindustrin dras följande slutsatser⁷⁵:

- Vid värdering till verkligt värde ger modellerna stort utrymme för subjektiva bedömningar av olika ingående parametrar.
- Den svenska skogens långa tillväxtcykler på upp till 100 år är problematisk då standarden är anpassad till max 30 år.
- Den lagstadgade återbeskogningen får ej tas med i beräkningarna enligt IAS 41.

3.2.6 IAS 16 – Materiella anläggningstillgångar

Mark kategoriseras som en anläggningstillgång, vilket behandlas i IAS 16.⁷⁶ Således tillämpas IAS 16 på skogsmark, vilket innebär att man separerar marken från den därpå växande skogen. Den värderingsmetodik enligt vilken skogsmark värderas är anskaffningsvärde.⁷⁷ Materiella tillgångar som används för att utveckla eller underhålla biologiska tillgångar, som exempelvis redskap och maskiner hanteras även de av IAS 16.⁷⁸

3.2.7 IAS 2 - Varulager

Skogsprodukter som ligger i lager hanteras av IAS 2.⁷⁹ Skogstillgångar som inte längre är att anse som nyskördade övergår till att bli varulager. Detta sker vanligtvis rent praktiskt när virket staplats vid skogsväg för transport. Varulagret skall värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet.⁸⁰ Varor som består av jord- och skogsbruksprodukter värderas vid första redovisningstillfället till verkligt värde efter avdrag för försäljningskostnader vid skördetidpunkten. Detta värde utgör varornas anskaffningsvärde per detta datum, när denna standard börjar tillämpas.⁸¹ När det gäller värdering till nettoförsäljningsvärde, är inte IAS 2 tillämplig vid värdering av skogsprodukter i den mån värdering görs i enlighet med väl etablerad branschpraxis.⁸² Motsatsvis tillämpas IAS 2 även vid värdering till nettoförsäljningsvärde när värdering inte görs i enlighet med väl etablerad branschpraxis.⁸³

⁷⁵ Andersson, Berglund och Ejerlund, 2005 s.41f

⁷⁶ IAS 16 p. 2, jfr. p. 37

⁷⁷ IAS 16 p. 15

⁷⁸ IAS 16 p. 3, 2 st.

⁷⁹ Se IAS 41 p. 3

⁸⁰ IAS 2 p. 9

⁸¹ IAS 2 p. 20

⁸² IAS 2 p. 3a

⁸³ IAS 2 p. 3a, 28pp

3.3 Implementering av IFRS

Studier av erfarenheter från företags implementering av IFRS ger en spridd bild av förutsättningar och resultat.⁸⁴ Samma sak gäller synen på IFRS liksom hur den hanterats rent praktiskt. Generellt sett har IFRS medfört en avsevärd tidsåtgång och stora kostnader för företagen.

I och med IFRS tvingas svenska börsbolag tillämpa ett nytt regelverk för koncernredovisningen. Bestämmelserna i IFRS upplevs av företagen i en studie som komplicerade. Hos företagen finns en oro att en felaktig tolkning av reglerna kan leda till stora negativa effekter. Av denna anledning har redovisningsexpertis ofta konsulterats. På grund av bristande framförhållning hos vissa företag så har implementeringsprocessen i många fall varit kraftigt forcerad. Sammantaget har implementeringen medfört en stor tidsåtgång och stora extra kostnader för de implementerande företagen. En farhåga hos de implementerande företagen är att konjunktursvängningar blir väldigt påtagliga i och med redovisning enligt IFRS.⁸⁵

Inför implementeringen av IFRS har det varit viktigt för företagen att vara väl förberedda på förändringen. Dels för att de själva skall ha förståelse för redovisningen, dels för att mottagarna skall kunna ta till sig informationen. Företagen måste således tydligt redogöra i sin ekonomiska rapportering för de ställningstaganden som gjorts. Detta är en förutsättning för att marknaden skall förstå och kunna tolka den ekonomiska rapportering som företagen lämnar ut.⁸⁶ Då det gäller de skogsförvaltande bolagen är detta särskilt angeläget då sättet att värdera tillgångarna genomgått en omfattande förändring.

En stor andel av de företag som implementerar IFRS är internationella företag med verksamhet i ett flertal länder. I en studie av koncerner med svenska moderbolag och polska dotterbolag har man undersökt om språk-mässiga och kulturella skillnader medför implementeringsproblem.⁸⁷ Genom intervjuer med enskilda individer på de undersökta moderbolagen fann man att dessa aspekter inte utgjorde något problem. Däremot uttrycktes en stor skepsis mot IFRS, då det sett till arbetsinsats inte ansågs tillföra några betydande värden för bolagen.

⁸⁴ Göransdotter och Jedhamre 2005, Bednarek och Olenka 2005, Löow och Sjödin 2005

⁸⁵ Göransdotter och Jedhamre 2005, s. 31

⁸⁶ Vaessen 2005

⁸⁷ Bednarek och Olenka 2005, s. 44

Lööw och Sjödin har genomfört en kvantitativ studie av effekterna av IFRS på O-listenoterade företags redovisning. Genomsnittligt har IFRS påverkan på poster i resultat- och balansräkningarna såsom eget kapital, resultat, avskrivningar och immateriella tillgångar varit av begränsad omfattning. När det gäller nyckeltalen så har räntabiliteten på eget kapital ökat från 8 procent till ca 12 procent. Hos enskilda företag har större skillnader påvisats. Förklaringen till detta är att de aktuella posterna hos företagen ofta är beloppsmässigt mycket små, vilket medför ett stort procentuellt utslag när de ökar. Genomsnittligt har dock IFRS påverkan på resultat- och balansräkningarna varit begränsad.⁸⁸

3.4 Svenska skogsförvaltande bolags attityder till verkligt värde

2005 författade Angelica Burnside en kandidatuppsats i vilken hon avhandlade hur IAS 41 uppfattades av de svenska skogsbolagen innan dess ikraftträdande.⁸⁹ Syftet med hennes studie var att undersöka skogsindustrins attityd till IAS 41. Då IAS 41 har verkligt värde som värderingsgrund gjorde Burnside en attitydundersökning kring denna fråga bland bolagen. Studien gav följande jämförelse av bolagens attityder till verkligt värde.

	Holmen 2005	SCA 2005	Sveaskog 2005
Hur tillförlitligt är verkligt värde?	okej	tillförlitligt	ej tillförlitligt
Är jämförbarheten bättre eller sämre?	bättre	bättre	ej påverkad
Vad är mest tillförlitligt av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde
Vad är mest relevant av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde
Vad väger tyngst av tillförlitlighet och relevans?	relevans	relevans	relevans
Ger verkligt värde en rättvis bild av företagets värdeskapande?	ja och nej	ja	ja

Figur 5 Svenska skogsförvaltande bolags attityder till verkligt värde 2005.⁹⁰

Burnsides slutsats var att de undersökta företagen generellt sett ansåg att implementeringen av IAS 41 kräver mycket extra arbete och att det är svårare att beräkna värden på skogstillgångarna än vad det varit tidigare utan IAS 41. Vidare ansåg respondenterna att det var svårt att beräkna verkligt värde. Värderingsmetoden som uteslutande valts var diskonterade kassaflöden. Kalkyleringen av kassaflöden genererade av skogstillgångarna

⁸⁸ Lööw och Sjödin 2005, s. 24

⁸⁹ Burnside 2005

⁹⁰ Burnside 2005, s. 34

beräknas på de kommande 100 åren. Bolagen diskuterade vid studien fortfarande hur IAS 41 skulle hanteras i de kommande finansiella rapporterna. Värdeförändringarna i skogstillgångarna ökar volatiliteten i de finansiella resultaten genom att värdeförändringar går direkt över resultaträkningen. Bolagen uttryckte en osäkerhet kring hur de skulle hantera detta.

3.5 Sammanfattning

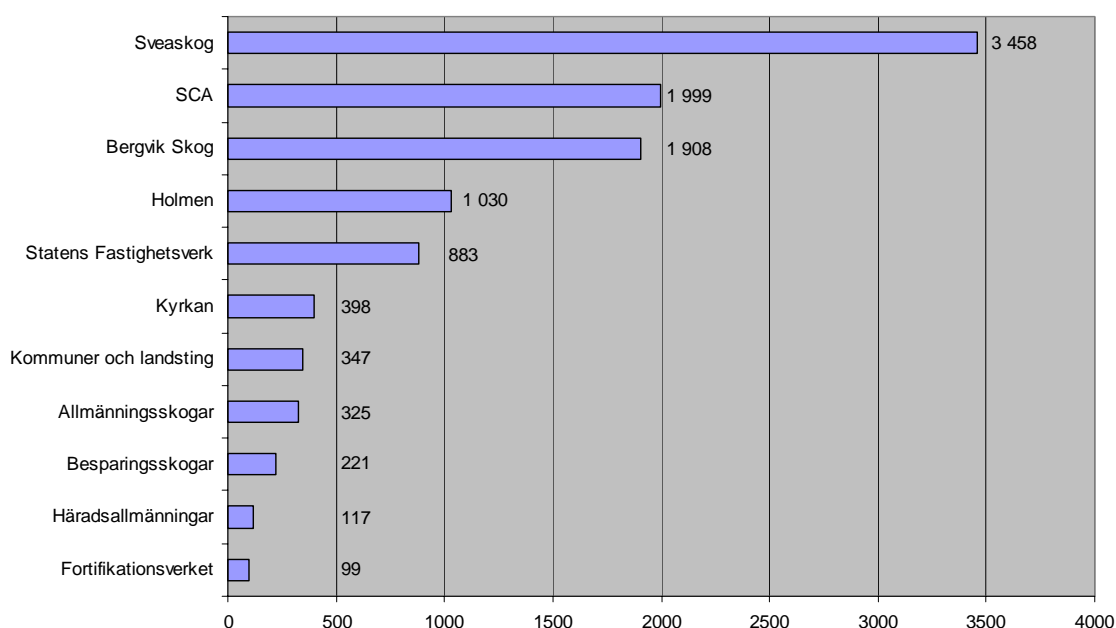
I detta avsnitt har uppsatsens teoretiska material presenterats. Det inleddes med en beskrivning av de normer och regler som gäller i Sverige inklusive IAS 41. Därefter presenterades resultaten från tidigare studier rörande implementeringen av IFRS. Slutligen har vi kortfattat redogjort för den studie som till viss del legat till grund för vår uppsats. Det vi särskilt tagit fasta på i denna av Angelica Burnside författade uppsats är hur svenska skogsförvaltande bolag förhöll sig till verkligt värde före IFRS implementerades.

4 Empiri

Detta kapitel ger först en överblick av ägarstrukturen till den svenska skogen. Sedan behandlas de fyra skogsförvaltande bolagen som tillämpar IFRS. Varje bolags redovisningsinformation studeras och vi genomför en intervju med en respondent från varje bolag.

4.1 Skogsförvaltande bolag

I Sverige finns omkring 22,7 miljoner hektar skogsmark med en fördelning över cirka 350 000 ägare.⁹¹ Diagrammet nedan visar en förteckning över de största skogsägarna i Sverige.

Figur 6 De största skogsägarna i Sverige 2005 (1000-tal hektar)⁹²

Som synes ägs omkring hälften av Sveriges skog av de tio största skogsägarna. Fyra av dessa bolag tillämpar IFRS och ingår därför i urvalet för denna uppsats. I följande avsnitt presenteras bolagen och resultatet av intervjuerna.

⁹¹ Skogsstyrelsen.se, Skogsägare

⁹² Skogsstyrelsen.se, Korta fakta

4.2 SCA

4.2.1 Bolagsbeskrivning

Svenska Cellulosa Aktiebolaget (SCA) är ett konsumentvaru- och pappersbolag noterat på Stockholmsbörsen. Bolagets verksamhet består av tillverkning av personliga hygienprodukter, mjukpapper, förpackningar och skogsindustriprodukter. SCA har tillverkning i ett 40-tal länder och har försäljning i ett 90-tal länder.⁹³ Bolagets skogstillgångar består av 1 999 000 hektar produktiv skogsmark, och således är de Sveriges näst största skogsägare.⁹⁴ Som komplement till den övriga verksamheten bedriver även bolaget sågverksrörelse.⁹⁵

4.2.2 Effekter av IAS 41

SCA:s koncernredovisning upprättas från och med 2005 i enlighet med IFRS. Bokslutet innehåller även kompletterande koncernredovisningsregler enligt RR 30.

I figuren nedan framgår hur implementeringen av IFRS och IAS 41 påverkat vissa poster i balans- och resultaträkningen för 2004 års årsredovisning.

	Före IFRS	Efter IFRS
Nettoomsättning	89 967	89 967
Årets resultat	3 639	5 192
Balansomslutning	117 048	125 774
Eget Kapital	50 037	54 970
Biologiska tillgångar	8 272	17 383
– till eget kapital	-	5 770
– uppskjutna skatteskulder	-	3 341
Påverkan på årets resultat	-	181

Figur 7 Effekter av IFRS på SCA per 2004-12-31.⁹⁶ Nettoomsättning, Årets resultat, Balansomslutning, Eget kapital och Biologiska tillgångar visas i Mkr omräknade efter hur de såg ut beräknade enligt gällande regler före IFRS implementerades respektive efter standarden implementerades. De tre nedre posterna visar hur implementeringen av IAS 41 påverkade eget kapital, uppskjutna skatteskulder samt årets resultat räknat i Mkr.

⁹³ SCA årsredovisning 2005, s. 1

⁹⁴ Skogsstyrelsen.se, Skogsägare

⁹⁵ SCA årsredovisning 2005, s. 44

⁹⁶ SCA årsredovisning 2004, s. 78 & SCA årsredovisning 2005, s. 87f

Som figuren ovan illustrerar har bytet av redovisningsprinciper i enlighet med IFRS och IAS 41 inneburit värdeförändringar i SCAs balans- och resultaträkning. Nettoomsättningen har inte förändrats, men posten årets resultat har ökat från 3 639 Mkr till 5 192 Mkr. Av denna ökning står IAS 41 för 181 Mkr. Balansomslutningen har ökat från 117 048 Mkr till 125 774 Mkr, och det egna kapitalet har gått från 50 037 Mkr till 54 970 Mkr. Av det egna kapitalets ökning stod IAS 41 för 5 770 Mkr. Posten biologiska tillgångar ökade från 8 272 Mkr till 17 383 Mkr. Förutom de 5 770 Mkr som ökade det egna kapitalet, medförde ökningen av de biologiska tillgångarna en ökning av uppskjutna skatteskulder med 3 341 Mkr. En djupare analys av effekterna av implementeringen av IAS 41 presenteras i analyskapitlet.

4.2.3 Värderingsmetod

Då bolaget rapporterar enligt IFRS använder de verkligt värde för värdering av biologiska tillgångar. SCA har bedömt att det saknas marknadspris eller annat jämförbart värde för tillgångar av den omfattning som bolaget har. Därför använder de sig av nuvärdet av förväntade framtida kassaflöden för att fastställa värdet på tillgångarna. Kassaflödet före skatt diskonteras med en faktor på 6,25 %.

4.2.4 Respondenten

Intervju med Patrik Jonsson genomfördes 2006-04-27. Jonsson är civil-ekonom och har de senaste fyra åren arbetat med SCA:s koncernredovisning och har därmed arbetat mycket med IAS 41.

4.2.5 Intervju

Övergången till IFRS har hanterats av huvudkontoret i Stockholm som konsulterat externa redovisningsexperter. Anpassningen till IAS 41 har inte varit helt oproblematiskeftersom reglerna inte är anpassade för nordiskt skogsbruk, då avverkningscyklerna är avsevärt längre än man utgått från i standarden. För att anpassa redovisningen har man anlitat två konsulter från Nordea Corporate Finance som utvecklat en värderingsmodell för skogstillgångarna.

Övergången har enligt Jonsson inte föranlett vare sig större extrakostnader eller arbetstid, så bemanningen har varit normal. Bolaget har heller inte behövt göra några ändringar i befintliga system eller några teknik-anpassningar. Kostnadsmässigt är det egentligen bara konsulterna som har bidragit till en ökning, men i ett större perspektiv handlar det om ganska små belopp. Jonsson anser att dessa kostnader är rimliga sett till betydelsen för bolaget. Tidsmässigt har det främst varit inhämtande av data för

användning i värderingsmodellen som inneburit merarbete. SCA har haft god tid på sig att anpassa sig, och har varit väl förberedda. Sammantaget har såväl tidsåtgången som kostnaden för implementeringen legat i linje med vad man i SCA förväntade sig.

Ett område som har varit uppe för diskussion i SCA har varit de återplanteringskostnader som uppkommer i samband med skogsavverkning. Enligt svensk lag måste återplantering ske efter det att skogstillgångar avverkats, men i och med IFRS skall man inte som tidigare ta hänsyn till återplanteringskostnaden när skogstillgångarna värderas. Bolaget har dock ansett att man bör få ha med återplanteringskostnaden vid värdering eftersom det är stadgat i lag. Branschen har därför fört diskussioner med normgivare om denna fråga, och man har kommit fram till ett sorts konsensusbeslut om att värderingsfrågor får utformas genom praxis. Jonsson anser att aktörerna inom branschen informellt har kommit fram till ett rimligt sätt att värdera på.

Jonsson upplever inte att vare sig han själv eller avdelningen han arbetar på har fått särskilt många frågor rörande IFRS-övergången. En förklaring till detta kan enligt Jonsson vara att SCA eftersträvar att göra tydliga specifikationer och har en öppen approach i sin årsredovisning. Han tillägger också att eventuella frågor rörande detta snarare hamnar hos SCA Investor Relationsavdelning än hos honom.

Vid fastställandet av den valda diskonteringsräntan i 2005 års årsredovisning gjordes en översyn där man försökte fastställa en optimal kapitalstruktur för ett rent skogsägande bolag. Här beaktades bland annat betavärdet på aktien, extern finansiering och eget kapital och andra parametrar för beräkning av viktad genomsnittlig kapitalkostnad (WACC). Detta ledde fram till en WACC på 6,25 %, vilket är det samma som diskonteringsräntan.

En viktig distinktion vid värdering görs mellan skogsmark och biologiska tillgångar. För att räkna fram värdet på träden (de biologiska tillgångarna) använder man sig av en genomsnittlig livscykel för träden. Livscykeln beräknas vara 100 år för vilka man räknar kassaflöden. Sedan gör man en likadan beräkning för 200 år. Eftersom träden efter år 100 inte finns kommer det överstigande värdet endast bestå av markens värde, som ju inte omvärderas. Således utgör markvärdet skillnaden mellan värdet på kassaflöden från 100 år och 200 år. Kvartalsvis sker sedan en granskning av de antaganden man gjort, och i fall WACC och andra parametrar bör ändras. Denna granskning tar uppskattningsvis inte särskilt mycket tid i anspråk enligt Jonsson.

Vi ställde avslutningsvis samma frågor som Burnside använde i sin studie av attityder till redovisningsrelaterade värderingsfrågor. Jonssons svar redovisas i matrisen nedan, och bearbetas vidare i vårt analyskapitel.

	SCA 2006
Hur tillförlitligt är verkligt värde?	någorlunda
Är jämförbarheten bättre eller sämre?	bättre
Vad är mest tillförlitligt av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde
Vad är mest relevant av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde
Vad väger tyngst av tillförlitlighet och relevans?	lika tungt
Ger verkligt värde en rättvis bild av företagets värdeskapande?	ja

Figur 8 SCA:s attityder till verkligt värde 2006

4.3 Holmen

4.3.1 Bolagsbeskrivning

Holmen är en publik skogsindustrikoncern noterad på Stockholmsbörsen. Bolagets verksamhet består av tillverkning av tryckpapper, kartong och trävaror. Bolaget har även skogs- och krafttillgångar.⁹⁷ Bolagets produktion är koncentrerad i Sverige, Tyskland och England. De dominerande marknaderna för bolagets produkter är Sverige, Storbritannien, Tyskland och Spanien.⁹⁸ Holmens skogstillgångar består av 1 030 000 hektar mark, vilket innebär att de är den fjärde största skogsägaren i Sverige.⁹⁹ Holmen ingår i ett koncernförhållande där L E Lundbergföretagen äger röstmajoriteten med 51,9 %.

4.3.2 Effekter av IAS 41

Holmens koncernredovisning upprättas i enlighet med IFRS samt tolkningsuttalanden av IFRIC. Årsredovisningen för 2005 är den första finansiella rapport där bolaget redovisar enligt IFRS fullt ut.

I figuren nedan framgår hur implementeringen av IFRS och IAS 41 påverkat vissa poster i balans- och resultaträkningen för 2004 års årsredovisning.

	Före IFRS	Efter IFRS
Nettoomsättning	15 653	15 653
Årets resultat	1 211	1 275
Balansomslutning	26 567	28 989
Eget Kapital	13 737	15 523
Biologiska tillgångar	6 201	8 622
– till eget kapital	-	1 720
– uppskjutna skatteskulder	-	701
Påverkan på årets resultat	-	43

Figur 9 Effekter av IFRS på Holmen per 2004-12-31.¹⁰⁰ Nettoomsättning, Årets resultat, Balansomslutning, Eget kapital och Biologiska tillgångar visas i Mkr omräknade efter hur de såg ut beräknade enligt gällande regler före IFRS implementerades respektive efter standarden implementerades. De tre nedre posterna visar hur implementeringen av IAS 41 påverkade eget kapital, uppskjutna skatteskulder samt årets resultat räknat i Mkr.

⁹⁷ Holmen årsredovisning 2005, s. 1

⁹⁸ Ibid., s. 2

⁹⁹ Skogsstyrelsen.se, Skogsägare

¹⁰⁰ Holmen årsredovisning 2005, s. 62

Som figuren ovan illustrerar har bytet av redovisningsprinciper i enlighet med IFRS och IAS 41 inneburit värdeförändringar i Holmens balans- och resultaträkning. Nettoomsättningen har inte förändrats, men posten årets resultat har ökat från 1 211 Mkr till 1 275 Mkr. Av denna ökning står IAS 41 för 43 Mkr. Balansomslutningen har ökat från 26 567 Mkr till 28 989 Mkr, och det egna kapitalet har gått från 13 737 Mkr till 15 523 Mkr. Av det egna kapitalets ökning stod IAS 41 för 1 720 Mkr. Posten biologiska tillgångar ökade från 6 201 Mkr till 8 622 Mkr. Förutom de 1 720 Mkr som ökade det egna kapitalet, medförde ökningen av de biologiska tillgångarna en ökning av uppskjutna skatteskulder med 701 Mkr. En djupare analys av effekterna av implementeringen av IAS 41 presenteras i analyskapitlet.

4.3.3 Värderingsmetod

Tillgångar och skulder redovisas till historiska anskaffningsvärden med undantag för vissa finansiella tillgångar och skulder och biologiska tillgångar, som redovisas till verkligt värde. Holmen bedömer att det saknas relevanta marknadspriser för att värdera dess skogs innehav. Istället använder de sig av regeln IAS 41 p. 20 för att beräkna nuvärdet av framtida förväntade kassaflöden från den växande skogen. I moderbolaget skall dock biologiska tillgångar klassificerade till anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde enligt ÅRL.

Bolaget räknar med att skogens avverkningscykel är 100 år, vilket ligger till grund för kassaflödesberäkningen. Företaget har en avverkningsplan som fastställs vart tionde år. Beräkningarna för kassaflödet baseras på denna tioårsplan. De har gjort ett antagande om 2 % inflation. För att beräkna diskonterade kassaflöden före skatt används en ränta på 6,25 %. Bolaget bedömer denna räntesats motsvarar en långsiktig kapitalkostnad för skogsverksamheten.

4.3.4 Respondenten

Intervju med Anders Jernhall genomfördes 2006-05-02. Jernhall är civilekonom och har de senaste nio åren arbetat med olika funktioner inom Holmen. Idag är Anders chefscontroller och ansvarar för rapportering inom koncernen.

4.3.5 Intervju

Övergången till IFRS hanterades initialt av Holmens redovisningschef. Efter hand blev även finanschefen och Jernhall involverade i processen. Holmen har på egen hand byggt upp kunskapsbasen runt IFRS, men i den initiala fasen fördes omfattande diskussioner med branschkollegor, bolagets

revisorer; KPMG samt Per Johansson på Nordea Corporate Finance tillsammans med den oberoende konsulten Björn Karlsson. Efter att denna kunskapsbas etablerades har den i stor utsträckning överförs till affärsområdet Skog, medan kontrollen av redovisningsarbetet inom affärsområdet sker på koncernnivå.

Holmen valde att bygga upp sin värderingsmodell utan någon extern konsultation. De metoder för kassaflödesberäkning och cykelberäkning som används liknar konkurrenternas enligt Jernhall, men antagandena är olika. Diskonteringsräntan är gemensam inom branschen men framräknad på olika sätt.

IFRS-övergången har enligt Jernhall medfört relativt mycket arbete för ett fåtal personer. Jernhall anser att kostnaderna för implementeringen av IAS 41 är i samma storleksordning som implementeringen av IAS 39, som i sammanhanget är en komplicerad standard. IFRS-övergången har även i det efterföljande kvartalsvisa redovisningsarbetet medfört merarbete på ett par extra dagar per kvartalsbokslut inom hela koncernen

Tekniskt har Holmen löst separationen mellan skog och skogsmark genom att beräkna diskonterade kassaflöden baserade på en 100-årig avverkningscykel. För att få fram en jämförelse har man sedan beräknat värdet av kassaflöden från år 100 och oändligt framåt. Samtidigt har man lagt till värdena av jakt- och fiskerättigheter samt arrenden. Dessa två beräkningar ger att markens andel av det verkliga värdet kan beräknas till cirka 2-3 procent. Dessa 2-3 procent appliceras sedan på det enligt tidigare standard bokförda värdet på skogen, vilket gör att markens värde beräknas till cirka 100 Mkr.

Vi ställde avslutningsvis samma frågor som Burnside använde i sin studie av attityder till redovisningsrelaterade värderingsfrågor. Jernhalls svar redovisas i matrisen nedan, och bearbetas vidare i vårt analyskapitel.

	Holmen 2006
Hur tillförlitligt är verkligt värde?	någorlunda
Är jämförbarheten bättre eller sämre?	bättre
Vad är mest tillförlitligt av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde
Vad är mest relevant av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde
Vad väger tyngst av tillförlitlighet och relevans?	lika tungt
Ger verkligt värde en rättvis bild av företagets värdeskapande?	nej

Figur 10 Holmens attityder till verkligt värde 2006

4.4 Bergvik Skog

4.4.1 Bolagsbeskrivning

Bergvik Skogs affärsidé är att skapa långsiktig värdetillväxt genom att aktivt förvalta skogsfastigheter.¹⁰¹ Koncernen bildades 25 mars 2004. Samtidigt förvärvade bolaget 321 000 hektar produktiv skogsmark från Korsnäs och 1 542 000 hektar från Stora Enso.¹⁰² I årsredovisningen från 2004 motiverar Stora Enso avyttringen av skogen med att man vill frigöra kapital från anläggningar utanför kärnverksamheten. Man vill också öka den ekonomiska flexibiliteten, vilket ska ses i ljuset av relativt dålig lönsamhet i verksamheten.¹⁰³ Genom ett ömsesidigt avtal som löper på 15 år har Bergvik Skog en skyldighet att sälja, och Stora Enso och Korsnäs att köpa, en avtalad årlig volym av avverkningsrätter. Bolaget har totalt 66 anställda varav ledningsstaben består av 19 personer. Denna lilla organisation är möjlig genom att det operativa arbetet med skogen uteslutande sköts av Stora Enso och Korsnäs.¹⁰⁴

4.4.2 Effekter av IAS 41

Bergvik Skogs koncernredovisning har upprättats i enlighet med IFRS. Bolaget har också följt tolkningsuttalanden från IFRIC. De har också använt sig av Redovisningsrådets rekommendation RR 30 (Kompletterande redovisningsregler för koncerner).

¹⁰¹ Bergvik Skog hemsida 2006-04-10

¹⁰² Bergvik Skog årsredovisning 2005, s.3

¹⁰³ Stora Enso årsredovisning 2004, s.11

¹⁰⁴ Bergvik Skog hemsida 2006-04-10

I figuren nedan framgår hur implementeringen av IFRS och IAS 41 påverkat vissa poster i balans- och resultaträkningen för 2004 års årsredovisning.

	Före IFRS	Efter IFRS
Nettoomsättning	1 563	1 563
Årets resultat	119	389
Balansomslutning	24 835	25 365
Eget Kapital	3 650	3 521
Biologiska tillgångar	23 279	23 654
– till eget kapital	-	270
– uppskjutna skatteskulder	-	105
Påverkan på årets resultat	-	270

Figur 11 Effekter av IFRS på Bergvik Skog per 2004-12-31.¹⁰⁵ Nettoomsättning, Årets resultat, Balansomslutning, Eget kapital och Biologiska tillgångar visas i Mkr omräknade efter hur de såg ut beräknade enligt gällande regler före IFRS implementerades respektive efter standarden implementerades. De tre nedre posterna visar hur implementeringen av IAS 41 påverkade eget kapital, uppskjutna skatteskulder samt årets resultat räknat i Mkr.

Som figuren ovan illustrerar har bytet av redovisningsprinciper i enlighet med IFRS och IAS 41 inneburit värdeförändringar i Bergvik skogs balans- och resultaträkning. Nettoomsättningen har inte förändrats, men posten årets resultat har ökat från 119 Mkr till 389 Mkr. Av denna ökning står IAS 41 för 270 Mkr. Balansomslutningen har ökat från 24 835 Mkr till 25 365 Mkr, medan det egna kapitalet har minskat från 3 650 Mkr till 3 521 Mkr. IAS 41 hade dock en positiv effekt på det egna kapitalet med 270 Mkr. Posten biologiska tillgångar ökade från 23 279 Mkr till 23 654 Mkr. Förutom de 270 Mkr som ökade det egna kapitalet, medförde ökningen av de biologiska tillgångarna en ökning av uppskjutna skatteskulder med 105 Mkr. En djupare analys av effekterna av implementeringen av IAS 41 presenteras i analyskapitlet.

4.4.3 Värderingsmetod

Bergvik skog bedömer att det saknas relevanta marknadspriser för ett skogsinnehav av denna storlek. För att få fram verkligt värde använder bolaget sig av diskonterade kassaflöden. Dessa kassaflöden utgår från en avverkningscykel på 100 år, vilket motsvarar genomsnittlig avverkningscykel för Bergvik Skog. Vidare baseras de förväntade kassaflödena på de fastlagda långsiktiga avverkningsplanerna. Vid kassaflödesberäkningen har man också fått uppskatta den långsiktiga prisutvecklingen för timmer och massaved, samt beräkna kostnader för framtida återplantering. Som

¹⁰⁵ Bergvik Skog årsredovisning 2005, s.49, 51

diskonteringsränta har man valt 6,25 % då det ”bedöms vara en långsiktig kostnad för kapital inom skogsnäringen”.¹⁰⁶

4.4.4 Respondenten

Intervju med Juhani Toivonen genomfördes 2006-05-09. Toivonen är ekonomidirektör på Bergvik Skog. Han är civilekonom med en skogsindustriell bakgrund. Innan han anställdes på Bergvik hade han arbetat vid tre andra stora bolag inom skogsindustrin.

4.4.5 Intervju

IAS 41 utgör en stor förklaringsgrund till att Bergvik Skog bildades. Korsnäs och Stora Enso kom fram till att det inte var nödvändigt att äga skogstillgångarna själva. De såg istället fördelar med att skapa ett nytt bolag som kunde äga tillgångarna. Bolaget hittade utan några större svårigheter finansiärer, främst olika former av pensionsinstitut, som var intresserade av att ha långsiktigt säkra placeringar. I och med att tillgångarna fördes över från bolagen kunde de frigöra kapital och göra andra investeringar. En uppvärdering av skogen i de bolagen hade säkerligen bidragit till att sysselsatt kapital skulle ha ökat ganska kraftigt, vilket hade lett till att förväntningarna på nyckeltalen från aktiemarknaden skulle bli svårare att klara av.

Bergvik är ett väldigt litet företag med endast 66 anställda, bortsett från plantskolorna, och ekonomifunktionen består av tre personer. Dessa tre hanterar hela koncernens ekonomi, allt från fakturering till finansiering av stora lån. Bolaget hade bestämt sig för att implementera IAS 41 så fort som möjligt. Dock kan de juridiska personerna inte ännu tillämpa den, utan det kan endast göras på koncernnivå. För bolagets del var implementeringen inte så dramatisk eftersom de nyligen förvärvat skogstillgångarna till marknadspris. De kunde då fortsätta med samma kalkyl som de hade grundat sitt förvärv på. Således fanns marknadsvärdet med i grundförutsättningarna och de behövde inte anlita konsulter för att utarbeta en ny värderingsmodell. En stor del av kompetensen fördes även över från Stora Enso och Korsnäs till det nya bolaget. Dessa bolag hade i sin tur tagit hjälp av de stora revisionsfirmorna och experter på banker för att utarbeta en modell för beräkning av tillgångarna. Beräkningsmodellen ärvdes så att säga från de tidigare bolagen, och utvecklas bara marginellt av Bergvik Skog.

Eftersom det finns många olika sätt att tolka IAS 41 på har Bergvik Skog tillsammans med de andra nordiska skogsbolagen försökt finna ett gemensamt synsätt. Toivonen anser att Bergvik Skog har funnit en samsyn

¹⁰⁶ Bergvik Skog årsredovisning 2005, s.47

och fått gehör för sina tankar bland både övriga bolag och berörda myndigheter.

Bolagen har ett mycket stort skogsinnehav varför det generellt är svårt att finna marknadsvärden för arealer av den omfattningen. Eftersom det inte regelbundet görs affärer av den omfattningen måste man finna andra vägar för att hitta en värderingsmetod som kan spegla marknadsvärdet. Denna beräkning är naturligtvis vansklig eftersom man prognostiserar vilka kassaflöden som alstras under de kommande hundra åren. Om det är svårt att veta vad som händer om två år, blir det naturligtvis ännu svårare att sja om vad som händer om hundra år.

Införandet av IAS 41 har varit föremål för många frågor både från ägare och finansiärer eftersom det handlar om den viktigaste balansposten i Bergvik Skog. Det har också varit en anledning till att man har låtit revisorerna titta djupare på frågorna. Toivonen anser att styrelsen är väl införstådd och att de flesta ägarna är insatta i frågan. Han tror att fler har satt sig in i frågan nu i det nya bolaget, jämfört med om skogen hade utgjort en liten del av Stora Ensos och Korsnäs tillgångar.

Bergvik har kommit fram till att en ränta på 6,25 % är en rimlig nivå för skogstillgångar. Toivonen menar att räntan likväl skulle kunna vara 5,25 % men ändå vara lika riktig. Det som är avgörande är att alla bolagen använder sig av samma ränta så att uppskattningarna blir jämförbara. Hade de valt en annan ränta skulle de behöva motivera det mycket tydligare, varför det blir enklare att alla använder samma ränta i branschen. Att ändra räntan på kort sikt skulle dessutom innebära mycket stora värdeförändringar i balansposten.

De övriga parametrar som ingår i modellen utöver räntan är dock upp till företagen själva att komma fram till. Det är inget som bolagen sinsemellan pratar om eftersom det blottlägger allt för mycket information gentemot konkurrenterna. Bolagen måste ta hänsyn till hur mycket eget kapital och hur mycket lån det optimalt skall finnas i den här formen av tillgång. Det är alltså många olika pusselbitar som måste läggas för att få fram rätt värde på parametrarna i modellen.

Värdet på marken som skogen står på värderas olika beroende av dess bonitet. Mark i södra delen av Sverige får således ett annat värde än den i norr. Rent tekniskt gick värderingen till så att man vid förvärvet fördelade en del av köpeskillingen över till mark för att få fram värdet.

Toivonen bedömer att tidsåtgången som krävs för den årliga omvärderingen genom modellen består av cirka en arbetsdag för hela ledningen.

Vi ställde avslutningsvis samma frågor som Burnside använde i sin studie av attityder till redovisningsrelaterade värderingsfrågor. Toivonens svar redovisas i matrisen nedan, och bearbetas vidare i vårt analyskapitel.

	Bergvik 2006
Hur tillförlitligt är verkligt värde?	någorlunda
Är jämförbarheten bättre eller sämre?	bättre
Vad är mest tillförlitligt av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde
Vad är mest relevant av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde
Vad väger tyngst av tillförlitlighet och relevans?	relevans
Ger verkligt värde en rättvis bild av företagets värdeskapande?	mer rättvis

Figur 12 Bergvik Skogs attityder till verkligt värde 2006

4.5 Sveaskog

4.5.1 Bolagsbeskrivning

Sveaskog är Sveriges största skogsägare med 4,5 miljoner hektar mark, varav 3,4 miljoner hektar består av produktiv skogsmark. Bolaget producerar timmer, massaved och biobränsle. Samtidigt äger man en industrirörelse i form av Assidomän Cartonboard och 50 % ägarandel i Setra Group AB.¹⁰⁷ I framtiden avser bolaget att utveckla skogsrörelsen genom nya förvärv av mark samtidigt som man stödjer utvecklingen av eko-turism på bolagets marker.¹⁰⁸ Sveaskog har ca 800 anställda.¹⁰⁹

4.5.2 Effekter av IAS 41

Sveaskogs koncernredovisning har upprättats i enlighet med IFRS, och man följer tolkningsuttalanden från IFRIC. Bolaget har också använt sig av Redovisningsrådets rekommendation RR 30 (Kompletterande redovisningsregler för koncerner).

I figuren nedan framgår hur implementeringen av IFRS och IAS 41 påverkat vissa poster i balans- och resultaträkningen för 2004 års årsredovisning.

	Före IFRS	Efter IFRS
Nettoomsättning	8 335	6 272
Årets resultat	1 033	987
Balansomslutning	27 256	36 436
Eget Kapital	13 467	16 135
Biologiska tillgångar	18 439	27 433
– till eget kapital	-	2 370
– uppskjutna skatteskulder	-	6 624
Påverkan på årets resultat	-	148

Figur 13 Effekter av IFRS på Sveaskog per 2004-12-31.¹¹⁰ Nettoomsättning, Årets resultat, Balansomslutning, Eget kapital och Biologiska tillgångar visas i Mkr omräknade efter hur de såg ut beräknade enligt gällande regler före IFRS implementerades respektive efter standarden implementerades. De tre nedre posterna visar hur implementeringen av IAS 41 påverkade eget kapital, uppskjutna skatteskulder samt årets resultat räknat i Mkr.

¹⁰⁷ Sveaskog hemsida 2006-04-12

¹⁰⁸ Sveaskog årsredovisning 2005, s. 9

¹⁰⁹ Sveaskog hemsida 2006-04-12

¹¹⁰ Sveaskogs årsredovisning 2005, s. 55, 93

Som figuren ovan illustrerar har bytet av redovisningsprinciper i enlighet med IFRS och IAS 41 inneburit värdeförändringar i Sveaskogs balans- och resultaträkning. Nettoomsättningen har minskat från 8 335 Mkr till 6 272 Mkr och posten årets resultat har minskat från 1 033 Mkr till 987 Mkr. IAS 41 hade dock en positiv effekt på årets resultat med 148 Mkr. Balansomslutningen har ökat från 27 256 Mkr till 36 436 Mkr, och det egna kapitalet har gått från 13 467 Mkr till 16 135 Mkr. Av det egna kapitalets ökning stod IAS 41 för 2 370 Mkr. Posten biologiska tillgångar ökade från 18 439 Mkr till 27 433 Mkr. Förutom de 2 370 Mkr som ökade det egna kapitalet, medförde ökningen av de biologiska tillgångarna en ökning av uppskjutna skatteskulder med 6 624 Mkr. En djupare analys av effekterna av implementeringen av IAS 41 presenteras i analyskapitlet.

4.5.3 Värderingsmetod

Sveaskog bedömer att det saknas relevanta marknadspriser för ett skogsinnehav av denna storlek. Bolaget använder sig därför av diskonterade kassaflöden för att få beräkna verkligt värde. Dessa kassaflöden utgår från en avverkningscykel på 80-110 år beroende på bonitet. Vidare baseras de förväntade kassaflöden på de fastlagda långsiktiga avverknings- och skogsbruksplanerna. Vid kassaflödesberäkningen har man också fått uppskatta den långsiktiga prisutvecklingen för timmer och massaved, samt beräkna kostnader för framtida återplantering. Som diskonteringsränta har man satt 6,25 % då det ”bedöms motsvara den vägda kapitalkostnaden för detta tillgångslag”.¹¹¹

4.5.4 Respondenten

Intervju med Karin Svensson genomfördes 2006-05-08. Svensson har de tre senaste åren varit ekonomichef för Sveaskog. Hon är civilekonom och har verkat inom bolaget ett flertal år.

4.5.5 Intervju

Övergången till IFRS ombesörjdes av Björn Olhans, dåvarande chef för koncernstab affärsstyrning, samt specialister inom verksamhetsområdet skogsbruk. Tillsammans utredde de hur IFRS skulle komma att påverka Sveaskog. För att fördjupa kompetensen samarbetade Sveaskog nära med de andra skogsbolagen. Dessutom förde Sveaskog diskussioner med revisionsbyråer och andra auktoriteter inom redovisningsområdet. Svensson underströk att Sveaskog som onoterat företag egentligen inte behöver tillämpa IFRS, men att detta ändå görs eftersom ägaren staten vill ha en redovisning som ligger på samma nivå som börsnoterade bolag.

¹¹¹ Sveaskog årsredovisning s. 70

Implementeringen av IFRS medförde initialt inga större kostnader. I takt med att tidsfristen för implementeringen närmade sig ökade dock behovet av extern konsultation, vilket blev mycket kostsamt. Den expertis som anlätades var Ernst & Young, Jaakko Pöyry och konsulten Björn Karlsson. Verksamhetsområdet Skogsbruk, som ansvarar för redovisningen, har efter införandet av IFRS fått ett betydande merarbete varje kvartal.

Sveaskog har i samråd med konsulter tagit fram en diskonteringsränta som följer branschen. Sveaskog har beräknat värdet på skogsmarken till 10 % av de legala enheternas bokförda värde.

Det har enligt Svensson inte i någon större utsträckning inkommit detaljerade frågor från intressenter rörande IAS 41. Hon tror att detta kan bero på att många intressenter har svårt att ta till sig de justeringar som IAS 41 medfört i Sveaskogs koncernredovisning som helhet.

Vi ställde avslutningsvis samma frågor som Burnside använde i sin studie av attityder till redovisningsrelaterade värderingsfrågor. Svenssons svar redovisas i matrisen nedan, och bearbetas vidare i vårt analyskapitel.

	Sveaskog 2006
Hur tillförlitligt är verkligt värde?	någorlunda
Är jämförbarheten bättre eller sämre?	sämre
Vad är mest tillförlitligt av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde
Vad är mest relevant av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde
Vad väger tyngst av tillförlitlighet och relevans?	lika tungt
Ger verkligt värde en rättvis bild av företagets värdeskapande?	ja och nej

Figur 14 Sveaskogs attityder till verkligt värde 2006

5 Analys

I detta kapitel genomför vi en analys av vår empiri och kopplar samman den med teorin. Analysen är uppdelad i hantering, resurser, effekter och attityd vilket följer upplägget på delfrågorna i problemformuleringen.

5.1 Hantering

Inför implementeringen av IFRS och IAS 41 har bolagen tillsatt olika former av arbetsgrupper för att sätta sig in i redovisningsfrågorna. En stor del av arbetet har skett internt. Det är då främst ekonomi- och redovisningschefer som har haft det yttersta ansvaret. Vissa bolag har även konsulterat revisionsbyråer och redovisningsexperten för att tillsammans utreda frågorna. Bolagen har också fört diskussioner sinsemellan för att hämta in kunskap.

IAS 41 tar sikte på att biologiska tillgångar skall värderas till verkligt värde. Måttet på verkligt värde är främst marknadsvärde. Eftersom bolagen bedömer att det inte finns något marknadsvärde för dessa mycket stora arealer av skog får de istället använda sig av diskonterade kassaflöden för att uppskatta ett värde. För att beräkna de förväntade kassaflödena krävs att man använder en modell. Den modell som SCA och Holmen använder sig av är till stor del utarbetad av Per Johansson på Nordea Corporate Finance tillsammans med konsulten Björn Karlsson.

Bolagen inom branschen har sinsemellan diskuterat den diskonteringsränta som används i värderingsmodellerna. De fyra bolagen har samtliga valt en diskonteringsränta på 6,25 % och det är ingen slump. Räntan utgör en informell branschpraxis som uppkommit efter diskussioner mellan bolagen. Även om räntesatsen är på samma nivå har bolagen räknat fram den på olika sätt, men som ekonomidirektören i Bergvik Skog påpekar skulle räntan likväl kunna vara 5,25 % men ändå vara lika riktig. Det viktiga är att alla bolagen använder sig av samma ränta så att uppskattningarna blir jämförbara. Det råder en konsensus kring själva procentsatsen, men bolagen har i övrigt olika värden och parametrar i sina respektive modeller. Dessa värden och parametrar består exempelvis av framtida förväntningar vad gäller virkespriser, avverkningskostnader, inflation etc.

Vaessen menar att det är viktigt att företagen själva har förståelse för de nya reglerna för att de skall kunna kommunicera med marknaden. Företagen måste också tydligt redogöra för de ställningstaganden som de har tagit för att användarna skall kunna ta till sig informationen. För att återgå till resonemanget kring diskonteringsräntan, kan vi se att bolagen har lagt sig

på samma nivå. Det skulle således kunna vara för att förenkla för användaren av informationen. Bergvik Skog uttryckte det så som att om de hade valt en annan ränta än de andra bolagen skulle de i en större utsträckning behöva motivera och förklara detta ställningstagande.

Det finns teorier kring att IAS 41 är svår att tillämpa i praktiken. Exempelvis menar Elad att IAS 41 inte är avsedd för skog med långa avverkningscykler. Vi kan skönja att det har funnits vissa svårigheter vid implementeringen. Så gott som samtliga bolag menar att reglerna är problematiska eftersom de inte är anpassade för nordiskt skogsbruk. I standarden har man med biologiska tillgångar främst avsett växter som har en livscykel som är avsevärt kortare än vad skogen i Norden har. Ett annat problem som Elad tar upp är att standarden inte tar hänsyn till lagstadgad obligatorisk återplantering vid beräkning av det verkliga värdet. Detta bekräftas av SCA som menar att man bör få räkna med återplanteringskostnaden vid värdering. Anledningen till det är att man i Sverige måste återplantera skogen. Således är det en kostnad som är obligatorisk, och därför, enligt SCA, bör ingå i modellen.

Göransdotter och Jedhamre har visat att reglerna i IFRS av bolagen upplevs som komplicerade. Det finns en oro hos bolagen för att tillämpa reglerna felaktigt. Även Burnside påpekar i sin uppsats att implementeringen kräver mycket extra arbete, och att det kan vara svårt att beräkna värdet på skogstillgångarna. Bolagen har därför anlitat externa konsulter och redovisningsexperter för att söka vägledning.

5.2 Resurser

Tidigare studier har visat att implementeringen av IFRS generellt medfört en avsevärd tidsåtgång och stora kostnader för företagen. Det är svårigheterna med att hantera ett för företagen helt nytt regelverk som slukar stora resurser i organisationerna. Att företagen också upplever IFRS som komplicerat bidrar till svårigheterna för företagen.

Vid analysen av de fyra svenska skogsförvaltande bolagen som tillämpar IFRS så avviker Bergvik Skog markant från de övriga. Detta bolag startades med IAS 41 som en obligatorisk del i dess redovisning. Genom den kunskapsöverföring som skedde från dess tidigare ägare Stora Enso och Korsnäs fick bolaget en framarbetad modell att tillämpa. Därav har implementeringen av IAS 41 för Bergvik Skog inte tagit några nämnvärda extra resurser i anspråk, varken kostnads- eller tidsmässigt.

De svenska skogsförvaltande bolagen har med befintliga organisationer tillsammans med extern konsultation hanterat implementeringen av IAS 41. Genom att bolagen i god tid startade arbetet med implementeringen av IAS 41 upplever man att de interna kostnaderna har varit relativt små. Undantaget är Holmen som upplever arbetet med implementeringen som mycket arbetskrävande. Intressant att notera är att Holmen i liten utsträckning nyttjade extern konsultation. Att man i hög grad har avstått konsultation verkar alltså medföra att den befintliga organisationen har varit hårt belastad av IAS 41. På Holmen anser man att insatserna för IAS 41 står i paritet med IAS 39, som allmänt anses som en mycket komplicerad standard.

Den externa konsultationen har främst varit kostsam för Sveaskog och SCA som köpte konsultation av revisionsbolag och Nordea Corporate Finance tillsammans med den oberoende konsulten Björn Karlsson. En trolig förklaring att Sveaskog och SCA betonar kostnaden är att dessa kostnader är lätta att identifiera för bolagen.

Burnsides studie visade att svenska skogsbolag i det initiala skedet av implementeringen av IAS 41 upplevde arbetet som mycket tidskrävande. Vår studie ger samma resultat för Holmen, som valde att uteslutande sköta arbetet internt med den egna organisationen. SCA och Sveaskog har valt att ta in mycket konsultation. De betonar kostnaderna för konsultationen, samtidigt som de upplever att arbetet för den egna organisationen är måttligt tidskrävande. Då det gäller Bergvik Skog kan ingen relevant jämförelse göras då de inte har haft samma förutsättningar som bolagen i Burnsides studie.

5.3 Effekter

Den genomsnittliga påverkan som IFRS har på resultat- och balansräkningarna har enligt Löow och Sjödin varit av "begränsad omfattning". Hos enskilda företag har större skillnader påvisats. Förklaringen till detta är att de i sammanhanget aktuella posterna hos företagen ofta är beloppsmässigt mycket små, vilket medför ett stort procentuellt utslag när de ökar. Utifrån detta resonemang borde de skogsförvaltande bolagens balans- och resultaträkningar i vår studie i vart fall genomsnittligen ha påverkats i begränsad omfattning.

Hos SCA märks implementeringen av IAS 41 främst i balansräkningen, där posten biologiska tillgångar per 2004-12-31 har ökat med 9 111 Mkr, från 8 272 Mkr till 17 383 Mkr. Det rör sig om en ökning med 110 %. En sådan procentuellt stor ökning kan omöjligtvis ses som en påverkan av begränsad omfattning. Nästa fråga är om beloppet är mycket litet. I absoluta tal är

drygt 9 000 Mkr inte att anse som ett litet belopp. I relativa termer utgör ökningen ställd mot den ursprungliga balansomslutningen om 117 048 Mkr cirka 7,8 %. Det egna kapitalet ökade med 4 933 Mkr från 50 037 Mkr till 54 970 Mkr. IAS 41 bidrog med 5 770 Mkr till det egna kapitalet, vilket innebar att IFRS påverkan på eget kapital utan beaktande av IAS 41 skulle ha blivit en minskning med 837 Mkr. Ökningen av 5 770 Mkr medförde en påverkan på det ursprungliga egna kapitalet med cirka 11,5 %. Även sett till det egna kapitalet är effekten av IAS 41 inte att se som en påverkan av begränsad omfattning.

Vid en analys av SCA:s resultaträkning och dess påverkan från IAS 41, framgår att nettoomsättningen är oförändrad, men att årets resultat ökat med 181 Mkr. Sett i relation till nettoomsättningen på 89 967 Mkr, utgör ökningen endast 0,2 %. Jämfört med IFRS totala effekt på årets resultat med 1 553 Mkr, utgör IAS 41 effekt cirka 11,7 %. Således har resultaträkningen påverkats av IAS 41 i en begränsad omfattning.

För Holmen har övergången till IFRS inneburit att de biologiska tillgångarna per 2004-12-31 ökade med 2 421 Mkr, från 6 201 Mkr till 8 622 Mkr. Här rör det sig om en klart mindre förändring i balansräkningen relativt SCA. Detta gäller såväl absolut belopp som procentuell förändring. Värdet av de biologiska tillgångarna ökade med 39 %. Med en balansomslutning som före anpassningen till IAS 41 uppgick till 26 567 Mkr, gjordes en uppräknings med 2 421 Mkr vilket motsvarar en förändring med 9,1 %. Även om förändringen för posten biologiska tillgångar var betydligt mindre än i fallet SCA, är den i förhållande till balansomslutningen lite drygt nio procent. Det egna kapitalet ökade med 1 786 Mkr från 13 737 Mkr till 15 523 Mkr. IAS 41 bidrog med 1 720 Mkr till det egna kapitalet. Sett i relation till det ursprungliga egna kapitalet medförde IAS 41 en ökning med 12,5 %.

Holmens resultaträkning har påverkats av IAS 41 på så vis att årets resultat ökat med 43 Mkr. Vid en jämförelse med bolagets nettoomsättning på 15 653 Mkr utgör effekten endast 0,27 %. IAS 41 påverkan på resultaträkningen jämfört med IFRS totala resultatpåverkande effekt på 64 Mkr är 67 %. För Holmen har alltså IAS 41 utgjort en stor del av den totala resultatpåverkan som IFRS medförde. Emellertid utgör själva påverkan på resultaträkningen endast 0,27 % och därför har resultaträkningen påverkats av IAS 41 i en begränsad omfattning.

I fallet Sveaskog medförde införandet av IAS 41 att det bokförda värdet av de biologiska tillgångarna per 2004-12-31 ökade med 8 994 Mkr, från 18 439 Mkr till 27 433 Mkr. Värdeförändringen hamnar för Sveaskog på drygt 48,8 %, vilket ligger något över Holmens förändring, men långt ifrån förändringen i SCA. Ställer man värdeförändringen i relation till den dåvarande balansomslutningen på 27 256 Mkr utgör den relativa påverkan på balans-

omslutningen cirka 33 %, vilket är en avsevärt större påverkan än vad SCA och Holmen uppvisade. Sveaskogs balansräkning får med bakgrund av den relativt stora förändringen på balansomslutningen anses vara påverkat i icke begränsad omfattning. Det egna kapitalet ökade med 2 668 Mkr från 13 467 Mkr till 16 135 Mkr. IAS 41 bidrog med 2 370 Mkr till det egna kapitalet. Ökningen av 2 370 Mkr medförde en påverkan på det ursprungliga egna kapitalet med cirka 17,6 %. Även sett till det egna kapitalet är effekten av IAS 41 inte att se som en påverkan av begränsad omfattning. Att IAS 41 slår särskilt tydligt i fallet Sveaskog bör ses mot bakgrund av kapitalsammansättningen. Medan SCA och Holmen har en diversifierad tillgångsstruktur med exempelvis omfattande maskinparker och omsättningstillgångar, utgörs Sveaskogs balansomslutning uteslutande av biologiska tillgångar.

Vid en analys av Sveaskogs resultaträkning och dess påverkan från IAS 41, framgår att nettoomsättningen har minskat från 8 335 Mkr till 6 272 Mkr, och att årets resultat likaså minskat med 46 Mkr. Emellertid medförde IAS 41 en positiv resultateffekt med 148 Mkr. Sett i relation till nettoomsättningen på 8 335 Mkr, utgör ökningen endast cirka 1,8 %. Jämfört med IFRS totala effekt på årets resultat med -46 Mkr, medförde IAS 41 effekt om 148 Mkr att en minskning på 194 Mkr reducerades med cirka 76,3 %. Trots IAS 41 stora betydelse sett i relation till IFRS totala påverkan på årets resultat, påverkades årets resultat i mycket liten utsträckning av IFRS. Således har resultaträkningen påverkats av IAS 41 i en begränsad omfattning.

För Bergvik skog medförde IAS 41 en ökning av värdet på de biologiska tillgångarna med 375 Mkr. Jämför man detta med värdet på de biologiska tillgångarnas 23 279 Mkr, respektive balansomslutningens 24 835 Mkr blir värdeförändringen cirka 1,5 % i båda fallen. Denna mycket begränsade förändring beror på att Bergvik Skog som nybildad koncern från början har haft marknadsmässiga värden på sina tillgångar. Liksom för Sveaskog utgör de biologiska tillgångarna merparten av värdet på balansomslutningen. Det egna kapitalet minskade med 129 Mkr från 3 650 Mkr till 3 521 Mkr. IAS 41 bidrog med 270 Mkr till det egna kapitalet. Sett i relation till det ursprungliga egna kapitalet medförde IAS 41 en ökning med cirka 7,4 %.

Bergvik skogs resultaträkning har påverkats av IAS 41 på så vis att årets resultat ökat med 270 Mkr. Vid en jämförelse med bolagets nettoomsättning på 1 563 Mkr utgör effekten cirka 17,3 %. IAS 41 påverkan på resultaträkningen jämfört med IFRS totala resultatpåverkande effekt på 270 Mkr är 100 %. För Bergvik skog har alltså IAS 41 utgjort hela den totala resultatpåverkan som IFRS medförde. Även sett i förhållande till

nettoomsättningen får lite drygt 17,3 % inte anses utgöra påverkan på resultaträkningen i begränsad omfattning.

Balansräkningarna i SCA, Holmen och Sveaskog har som visats ovan påverkats i mer än ”begränsad omfattning” av IAS 41. Påverkan är till och med avsevärd i SCA och Sveaskog. Det enda bolag vars balansräkning påverkades i begränsad omfattning var Bergvik skog, som i kontexten är ett särfall då bolaget tillämpade IFRS från bildandet.

Resultaträkningarna i SCA, Holmen och Sveaskog har som visats ovan endast påverkats i begränsad omfattning av IAS 41. Bergvik skogs resultaträkning påverkades dock i mer än begränsad omfattning av IAS 41. Skälet till detta är att Bergvik skogs nettoomsättning är exceptionellt låg, vilket medför att små resultatmässiga förändringar slår stort i relation till nettoomsättningen.

Detta innebär att resultatet av Lööws och Sjäodins studie saknar stöd i vår uppsats vad beträffar IAS 41 påverkan på balansräkningarna, medan det ges stöd när det gäller IAS 41 påverkan på resultaträkningarna.

5.4 Attityd

I vår jämförelse av de attitydundersökningar som gjordes av Burnside våren 2005, respektive av oss våren 2006, det vill säga före och efter implementeringen av IFRS, finns fullständig överensstämmelse i endast två av frågorna. Samtliga respondenter anser att verkligt värde är såväl mer tillförlitligt som mer relevant än anskaffningsvärde. Bergvik som inte var tillfrågade före implementeringen, var efter implementeringen av samma uppfattning som de övriga i frågorna. Vad skillnaderna i svar består i, och vad de kan ha för orsak återkommer vi till nedan, men det tycks klart att den osäkerhet och oro som enligt Göransdotter och Jedhamre fanns hos de företag som skulle implementera IFRS även återspeglas i svaren hos respondenterna.

	Bergvik	Holmen		SCA		Sveaskog	
	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Hur tillförlitligt är verkligt värde?	någorlunda	okej	någorlunda	tillförlitligt	någorlunda	ej tillförlitligt	någorlunda
Är jämförbarheten bättre eller sämre?	bättre	bättre	bättre	bättre	bättre	ej påverkad	sämre
Vad är mest tillförlitligt av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde
Vad är mest relevant av anskaffningsvärde och verkligt värde?	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde	verkligt värde
Vad väger tyngst av tillförlitlighet och relevans?	relevans	relevans	lika tungt	relevans	lika tungt	relevans	lika tungt
Ger verkligt värde en rättvis bild av företagets värdeskapande?	mer rättvis	ja och nej	nej	ja	ja	ja	ja och nej

Figur 15 Svenska skogsförvaltande bolags attityder till verkligt värde 2005 och 2006

SCA var det bolag som visade sig ha störst överensstämmelse i de svar som gavs. Utöver de två frågor där samtliga respondenter hade överens-

stämmande svar, gav SCA överensstämmande svar på ytterligare två frågor. En rimlig förklaring till att just SCA hade större överensstämmelse i avgivna svar är att bolaget var det enda som representerades av samma person vid båda intervjutillfällena. SCA ansåg såväl före som efter implementeringen att jämförbarheten blir bättre samt att verkligt värde ger en rättvis bild av företagets värdeskapande. Ett avvikande svar var att bolaget före implementeringen ansåg att verkligt värde var tillförlitligt, men att SCA efter implementeringen av IFRS anser att det endast är någorlunda tillförlitligt. Den andra svarsavvikelsen är att bolaget före implementeringen ansåg att relevans väger tyngre än tillförlitlighet, men efter implementeringen har uppfattningen att de väger lika tungt. Liksom den första avvikelsen är denna skillnad i attityd mycket tydlig, och skulle kunna förklaras på flera grunder. En sådan är att respondenten efter implementeringen och med facit i hand har ändrat attityd. En annan förklaringsgrund kan vara att attityden inte ändrats utan att respondenten helt enkelt feltolkades vid den första intervjun.

Holmen visar en något mindre konsekvent attityd till IFRS. Av de sex ställda frågorna är tre svar oförändrade jämfört med tidigare givna svar. Förutom de två frågor där samtliga respondenter hade överensstämmande svar, ansåg Holmen även efter implementeringen att jämförbarheten blir bättre genom IFRS. Vad beträffar det verkliga värdets tillförlitlighet, ansåg Holmen före implementeringen att verkligt värdes tillförlitlighet var acceptabelt. Efter implementeringen är uppfattningen likartad, men icke fullt överensstämmande då man i den senare undersökningen uttrycker mer osäkerhet kring verkligt värdes tillförlitlighet.

Förskjutningen i Holmens attityd är sannolikt en konsekvens av att olika personer representerat bolaget. Båda svaren är relativt vaga och frågan är ställd på ett sätt som ger utrymme för ett flertal olika svarsalternativ. Därför är det vanskligt att försöka lägga för stor vikt vid att försöka tolka attitydförskjutningen.

När det gäller vad som väger tyngst av tillförlitlighet och relevans, ansåg Holmen före implementeringen att relevans vägde tyngre än tillförlitlighet. Efter implementeringen anser bolaget emellertid att de väger lika tungt. Den ändrade attityden kan bero på att bolaget företräds av en ny respondent, men skulle mycket väl kunna vara en följd av erfarenheter från implementeringen av IFRS.

Holmen har en tydligt förändrad uppfattning vad beträffar synen på om verkligt värde ger en rättvis bild av företagets värdeskapande. Före implementeringen var Holmen vacklande i frågan huruvida verkligt värde ger

en rättvis bild av företagets värdeskapande, men efter implementeringen är uppfattningen att verkligt värde inte ger en rättvis bild av värdeskapandet. Även i denna fråga kan den ändrade attityden bero på att bolaget företräds av en ny respondent, men skulle mycket väl kunna vara en följd av erfarenheter från implementeringen av IFRS.

Det bolag som uppvisar den största svarsavvikelsen när det gäller attityden till IFRS är Sveaskog. Av de sex ställda frågorna överensstämmer endast de två frågor där samtliga respondenter hade överensstämmande svar. I detta fall är det troligt att attitydförändringarna i större utsträckning beror på att olika respondenter besvarade frågorna än på erfarenheterna från implementeringen av IFRS.

Ser man på frågan om verkligt värde är tillförlitligt, respektive om jämförbarheten blir bättre eller sämre ansåg Sveaskog före implementeringen att verkligt värde inte var tillförlitligt och att jämförbarheten skulle vara opåverkad. Efter att IFRS implementerades är uppfattningen att verkligt värde är ganska tillförlitligt, men att jämförbarheten blivit sämre. Svaren följer olika mönster på så sätt att före implementeringen ligger attityden till tillförlitligheten och jämförbarheten relativt nära varandra, men efter implementeringen är attityden till tillförlitligheten positiv medan attityden till jämförbarheten är negativ.

I de återstående frågorna har Sveaskog skiftat attityd från att ha ansett att relevans väger tyngre än tillförlitlighet, och att verkligt värde ger en rättvis bild av företagets värdeskapande. Efter implementeringen anser man att tillförlitlighet och relevans väger lika, samt att det inte finns ett klart svar om verkligt värde ger en rättvisande bild av företagets värdeskapande. Attitydförändringen är för dessa frågor relativt liten, och kan förklaras såväl genom att respondenterna har olika grundsyn i frågorna som genom erfarenheterna från implementeringen av IFRS.

Vid en jämförelse av attityderna hos bolagen utifrån perspektivet före respektive efter implementeringen av IFRS, bortsett från de två frågor där samtliga respondenter hade överensstämmande svar, ser man ett visst mönster. När det gäller synen på hur tillförlitligt verkligt värde är, gav bolagen före implementeringen raka svar. Efter implementeringen svarade respondenterna avsevärt vagare. På samma sätt förhåller det sig med frågan av vilket av tillförlitlighet och relevans som väger tyngst. Före implementeringen gavs raka svar, där relevansen ansågs väga tyngst. Efter implementeringen var det endast Bergvik, som inte var med i den första intervjun, som gav ett tydligt svar. De övriga hade ändrat uppfattning och ansåg att de vägde lika tungt.

6 Slutsatser

Denna uppsats har studerat de svenska skogförvaltande bolagen som tillämpar IFRS vilket omfattar SCA, Bergvik Skog, Sveaskog och Holmen.

Genom vårt utredande av delfrågorna i analyskapitlet skall vi nu besvara vårt huvudproblem; vad är erfarenheterna från de svenska skogsförvaltande bolagens implementering av IAS 41.

Den största delen av hanteringen av IAS 41 har skett genom internt arbete på bolagen, samt i varierande omfattning konsultation från banker, revisionsbolag och andra konsulter. Vid hanteringen har bolagen upplevt att IAS 41 ej är anpassad till de specifika förhållandena som råder för svenskt skogsbruk. Med detta avses främst att avverkningscyklerna är runt hundra år samtidigt som återplantering är lagstadgad. IAS 41 är främst avsedd för korta avverkningscykler som normalt ligger kring fem år. Denna standard tar heller ej hänsyn till återplantering vilket gör att bolagen finner tillämpningen delvis problematisk. Bolagen har sinsemellan diskuterat dessa tillämpningssvårigheter och bildat konsensus kring gemensamma lösningar, vilket innebär att IASB har låtit branschen bilda en egen praxis vad gäller den praktiska tillämpningen. Man har också informellt i branschen enats kring användandet av en diskonteringsränta på 6,25 procent i värderingsmodellerna.

Implementeringen av IAS 41 har varit mindre resurskrävande än bolagen förväntade i det initiala skedet. Detta kan till stor del förklaras av att alla bolagen var tidigt ute med att förbereda arbetet med att implementera IAS 41, vilket medförde att man kunde sprida arbetet över en längre tidsperiod. Bolagen har haft relativt höga kostnader för extern konsultation, men man upplever att dessa kostnader står i rimlig proportion till den nytta den har medfört.

Skogstillgångar är för de svenska skogsförvaltande bolagen en mycket betydande post. Med införandet av IAS 41 har dessa tillgångar fått en än större betydelse i balansräkningarna, medan implementeringens resultatpåverkande effekter generellt sett varit små. Detta har fått direkta konsekvenser för Stora Enso och Korsnäs, som har valt att avyttra dessa tillgångar genom skapandet av Bergvik Skog. Den främsta anledningen till avyttringen enligt bolagen är att det med skogen i balansräkningen skulle vara svårt att leverera finansiella nyckeltal som låg i paritet med de historiska nyckeltalen.

Samtliga fyra bolag i studien anser att värdering till verkligt värde är att föredra framför historiska anskaffningsvärden. Vid en jämförelse med en studie som gjordes för ett år sedan, våren 2005, så innebär detta att ingen förändring i attityd skett. När det gäller jämförbarheten mellan olika bolag anser tre bolag att jämförbarheten förbättrats medan Sveaskog anser att den försämrats. När det gäller verkligt värdes förmåga att ge en rättvis bild av bolagens värdeskapande så skönjer vi en trend mot en mer negativ attityd i denna fråga.

Samtliga bolag anser att tillförlitligheten av verkligt värde är någorlunda bra. Denna inställning har för de flesta bolag ändrats något under året som gått. Våren 2005 hade de studerade bolagen varierande uppfattning vad gäller tillförlitligheten av verkligt värde. SCA ansåg att verkligt värde var tillförlitligt medan Sveaskog ansåg det vara ej tillförlitligt, Holmen låg någonstans mitt i mellan med okej. Våren 2006 anser samtliga bolag att verkligt värde är någorlunda tillförlitligt. En orsak till att bolagen nu anser att tillförlitligheten har jämnats ut till någorlunda är troligen att de fått en mer balanserad bild av för- och nackdelar med att värdera tillgångar till verkligt värde.

Sammantaget är vårt intryck av denna studie att de svenska skogsförvaltande bolagen genom långsiktig planering och ett omfattande informellt branschsamarbete implementerat IAS 41 med ringa svårigheter. Svårigheterna har främst härrört till specifika svenska förhållanden såsom långa avverkningscykler och lagstadgad återplantering vilket ligger i linje med vad en uppsats av Andersson, Berglund och Ejerlund fann våren 2005.

6.1 Förslag till fortsatt forskning

Vårt val av uppsatsämne är inspirerat av en tidigare uppsats som behandlat implementeringen av IAS 41 i ett förstadium. Vi har valt att bygga vidare på en attitydundersökning till verkligt värde. I den tidigare uppsatsen genomfördes undersökningen vid det initiala implementeringsstadiet av IAS 41. Vår undersökning tar fasta på hur attityderna har ändrats under det gångna året. En naturlig fortsättning på vår uppsats skulle således kunna vara att genomföra en liknande undersökning om ett antal år för att se om attityderna till verkligt värde har ändrats ytterligare och på så sätt göra en jämförelse över tid.

En undersökning skulle också kunna genomföras hos bolagens intressenter, exempelvis ägare eller långivare, för att undersöka hur de uppfattar bolagens information och värdering av skogen, och om de har förståelse för den ändrade värderingen av tillgångarna.

Ett annat intressant undersökningsområde skulle kunna vara att titta djupare på den modell som bolagen använder sig av för beräkning av skogstillgångarnas värde. En sådan undersökning skulle inrikta sig mer kring hur modellen tekniskt är uppbyggd, och hur dess beståndsdelar samverkar för värdering.

Källförteckning

Akademisk litteratur

- Arbnor, Ingeman och Bjerke, Björn. *Företagsekonomisk metodlära*, Lund 1994. [Cit. Arbnor och Bjerke 1994]
- Artsberg, Kristina. *Redovisningsteori – policy och praxis*, Malmö 2003. [Cit. Artsberg 2003]
- Befring, Edvard. *Forskningsmetodik och statistik*, Lund 1994. [Cit. Befring 1994]
- Patel, Runa och Davidson, Bo. *Forskningsmetodikens grunder – att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Lund 2003 (1991). [Cit. Patel och Davidson 2003]
- Thurén, Torsten. *Vetenskapsteori för nybörjare*, Malmö 1991. [Cit. Thurén 1991]
- Yin, Robert K. *Case Study Research – Design and Methods*, California 2002. [Cit. Yin 2003]

Artiklar

- Accountancy Magazine (redaktionell text). *Investors take IFRS on board*, mars 2006. [Cit. Accountancy Magazine (redaktionell text) 2006]
- Agrilés, Josep Maria och Slof, Eric John. *New opportunities for farm accounting*, The European Accounting Review 2001 10:2. [Cit. Agrilés och Slof 2001]
- Axelman, Lennart, Phillips, Dan och Wahlqvist, Ola. *IAS/IFRS 2005, en jämförelse mellan International Financial Reporting Standards och Redovisningsrådets rekommendationer*, Ernst & Youngs nätskrift oktober 2004. [Cit. Axelman 2004]
- Dennis, Derarca. *Much more than a numbers game IFRS*, Accountancy Ireland, februari 2006. [Dennis 2006]
- Elad, Charles. *Fair Value Accounting in the Agricultural Sector: Some Implications for International Accounting Harmonization*, European Accounting Review Vol.13 2004. [Cit. Elad 2004]
- Jermakowicz, Eva K och Gornik-Tomaszewski, Sylwia. *The Brave New World of IFRS*, Financial Executive, oktober 2005. [Cit. Jermakowicz och Gornik-Tomaszewski 2005]
- Toppe Shortridge, Rebecca, Schroeder, Amanda och Wagoner, Erin. *Fair-Value Accounting – Analyzing The Changing Environment*, The CPA Journal, April 2006. [Cit. Toppe Shortridge et. al.]
- Vaessen, Mark. *Financial Reporting: Communication: the next phase*, Accountancy Magazine, januari 2005. [Cit. Vaessen 2005]

Uppsatser

- Andersson, Roger, Berglund Mattias och Ejerlund Peter. *IAS 41 - Vad innebär den nya redovisningsstandarden för skogsindustrin*, kandidatuppsats Luleå tekniska universitet 2005. [Cit. Andersson, Berglund och Ejerlund 2005]
- Bednarek, Maria och Olenska, Angelika. *Implementeringsproblem med IFRS/IAS I svenska moder- och deras polska dotterbolag - Mindre än förväntat*, magisteruppsats Handelshögskolan vid Göteborgs universitet 2005. [Cit. Bednarek och Olenska 2005]
- Burnside, Angelica. *IAS 41 and the forest industry – A study of the forest products companies' perception of the IAS 41 today*, kandidatuppsats Handelshögskolan vid Göteborgs universitet 2005. [Cit. Burnside 2005]
- Göransdotter, Anna och Jedhamre, Mattias. *Implementering av IFRS – Process i ett onoterat Aktiebolag*, kandidatuppsats Karlstads universitet 2005. [Cit. Göransdotter och Jedhamre]
- Löw, Mathias och Sjödin, Andreas. *Hur har konverteringen till IFRS påverkat företagets redovisning? - En studie av O-listenoterade företags resultat- och balansräkningar vid införandet av IFRS*, magisteruppsats Handelshögskolan vid Göteborgs universitet 2005. [Cit. Löw och Sjödin 2005]

Internet

- Bergvik Skog hemsida, <<http://www.bergvikskog.se>>, 2006-04-10. [Cit. Bergvik Skog hemsida 2006-04-10]
- Globalis.se – en interaktiv världskarta, <<http://www.globalis.se/>>, 2006-04-15 [Cit. Globalis.se – en interaktiv världskarta 2006-04-15]
- IASPlus Home Page – News about International Financial Reporting, <<http://www.iasplus.com>> 2006-04-20 [Cit. IASPlus 2006-04-20]
- Larsson Sven Olov, Vetenskapsteori, 1998, <<http://hem.fyrlistorg.com/solhem/vteori2/TOC.html>> 2006-05-31 [Cit. Larsson, 1998]
- Skogsindustrierna, <<http://www.skogsindustrierna.org>>, 2006-04-21 [Cit. Skogsindustrierna 2006-04-21]
- Skogsstyrelsen, Skoglig statistikinformation – skogsägare <<http://www.skogsstyrelsen.se/minskog/templates/Page.asp?id=16857>>, 2006-04-20 (senast ändrad 2005-10-11), [Cit. Skogsstyrelsen, Skogsägare]
- Skogsstyrelsen, Korta fakta om skogsägare och skogsfastigheter, <<http://www.svo.se/minskog/templates/Page.asp?id=16226>> 2006-04-20 [Cit. Skogsstyrelsen, Korta fakta]
- Sveaskog hemsida <<http://www.sveaskog.se>>, 2006-04-12. [Cit. Sveaskog hemsida 2006-04-12]

Årsredovisningar

- Holmen årsredovisning 2005. [Cit. Holmen årsredovisning 2005]

SCA årsredovisning 2005. [Cit. SCA årsredovisning 2005]
Stora Enso årsredovisning 2004 [Cit. Stora Enso årsredovisning 2004]
Sveaskog årsredovisning 2005. [Cit. Sveaskog årsredovisning 2005]
Bergvik Skog årsredovisning 2005. [Cit. Bergvik Skog årsredovisning 2005]

Intervjuer

Jernhall, Anders. *Chefscontroller Holmen*, 2006-05-02
Jonsson, Patrik. *Koncernredovisning SCA*, 2006-04-27
Svensson, Karin. *Ekonomichef Sveaskog*, 2006-05-08
Toivonen, Juhani. *Ekonomidirektör Bergvik Skog*, 2006-05-09

Lag- och normtext

Bokföringslag (1976:125) [Cit. BfL]
IFRS/IAS 2005, Internationell redovisningsstandard i Sverige IFRS/IAS
2005, Stockholm 2005. [Cit. IFRS/IAS 2005]
Årsredovisningslag (1995:1554) [Cit. ÅrL]

Bakgrunden till vår undersökning

Våren 2006 publicerades de första årsredovisningarna som tillämpade IFRS/IAS. Vi är en grupp om tre studenter som i vår magisteruppsats skall titta på hur svenska skogsförvaltande företag gått tillväga vid implementeringen av IAS 4. Under våren 2005 gjordes en uppsats om skogsföretagen syn på IAS 41 av Angelica Burnside, vår uppsats kan till vis del ses som en uppföljning och fortsättning på denna.

Er medverkan

Genom att delta i denna undersökning ger Ni oss som studenter en inblick hur Ni arbetar inom Ert företag vilket är mycket värdefullt. Er medverkan är frivillig och resultatet av intervjun kommer enbart att användas som empiriskt material i vår uppsats. Den färdiga uppsatsen blir en offentlig handling, därför bereds Ni tillfälle att yttra Er om det är något som inte bör anges under Ert namn i uppsatsen.

Initial hantering

1. När det stod klart att IAS 41 skulle införas, hur hanterades frågan av bolaget i form av ansvar och delegering?

Implementeringen

2. Hur skaffade ni kunskap inför implementeringen?
3. Användes extern konsultation eller fanns kunskapen internt?
4. Vad innebar implementeringen av IAS 41 i form av tidsåtgång och kostnader?

Kunskapen om IAS 41

5. Har det efter införandet förekommit frågor från intressenter i bolaget angående IAS 41?

Värderingsmodellen

6. När ni har arbetat med framtagandet av modellen för värdering av skogen, vilka har ni då tagit hjälp av?
7. Ni har valt en diskonteringsränta på 6,25 procent, hur har ni kommit fram till den?
8. Hur hanterar ni separationen av växande skog och mark (IAS 41 och IAS 16)?

Framtiden

9. När ni nu har skapat modellen för värdering av skogen, vad innebär då IAS 41 i form av arbetsinsats jämfört med innan införandet av IFRS/IAS?

Kvalitativa egenskaper, jämförelse med tidigare studie

10. Hur tillförlitligt anser ni att det verkliga värdet är?
11. Blir jämförbarheten mellan företagen bättre eller sämre, enligt din åsikt?
12. Vilken värderingsmetod anser du är mest tillförlitlig av anskaffningsvärde och verkligt värde?
13. Vilken värderingsmetod anser du är mest relevant av anskaffningsvärde och verkligt värde?
14. Vad värderar du högst, tillförlitlighet eller relevans?
15. Anser du att det verkliga värdet ger en rättvis bild av företagets värdeskapande?